

Zaans Museum Zegge Schans

2015

JAARVERSLAG

INHOUD

Inleiding	5
Collectie	7
Presentatie & Educatie	21
Marketing & Sales	39
Personeel & Organisatie	55
Bedrijfsvoering & Financiën	61
Balans	63
Colofon	66

Zaans Museum

De Schans

We are Holland

Jaarlijks trekken steeds meer toeristen van over de hele wereld naar de Zaanse Schans; in 2015 zo'n 1,8 miljoen. Veel van hen hadden voor hun bezoek aan Nederland twee pregnante hoofdbestemmingen op hun lijstje staan. Met stip op één: Amsterdam, met z'n grachtengordel, woonboten, topmusea en red light district. En onmiddellijk daarna op twee: het typische Holland van de molens, tulpen, klompen en het uitgestrekte landschap. Het tweede doel trekt steeds meer toeristen naar de Zaanse Schans, comfortabel gelegen onder de rook van uitvalbasis Amsterdam. Feitelijk worden ze dus niet door de Zaan, de industrie of de chocola aangetrokken, maar is hun bezoekmotief het clichébeeld dat zij van Holland hebben. Een beeld van dik hout, gespeend van nuance, maar wel hún beeld, of we het nu leuk vinden of niet.

Gelijktijd ligt de waarheid niet ver af van hun bezoekmotief want: Holland is zeventiende-eeuws oneindig laagland vol molens en fabrieken onder fameuze Hollandse luchten. En Holland is land uit water, noeste arbeid, innovatie, koopmansgeest en recht voor z'n raap. De ziel van dat Holland ligt aan de Zaan. Zoals de Zaanse Schans het ultieme beeld van Holland toont, zo vind je die typisch Hollandse no-nonsens mentaliteit terug in de inborst van de Zaankanter. Dus het clichébeeld van Holland vindt in grote mate haar oorsprong in de Zaanse identiteit.

2015 was een belangrijk jaar voor het Zaanse Museum. De missie, visie en strategie werden bijgesteld. Een bezoek van de toerist aan de Zaanse Schans is pas compleet nadat het Zaanse Museum dit clichébeeld heeft verrijkt, verdiept en ingekleurd. De taak van het Zaanse Museum is derhalve relevantie aan dat bezoek te verlenen. Daartoe verleidt, verstrooit en last but not least informeert het Zaanse Museum de bezoeker aan de Zaanse Schans/Zaanse Museum. Een bezoek aan het Zaanse Museum begint met de vraag: Wat zie je feitelijk op de Schans? Het museum duidt het beeld dat de toeristen op hun netvlies hebben staan door antwoord te geven op die vraag.

5

Als je maar goed kijkt en ver genoeg inzoomt, dan kom je uiteindelijk van het clichébeeld aan de ene zijde van het spectrum uit bij de Zaankanter op pixelniveau. Hun verhaal, cultuur en geschiedenis staan centraal in het Zaanse Museum. En daarmee het verhaal achter het Hollandse imago. In het Zaanse Museum ontmoet je de Zaankanter, zijn leven en werken, zijn innovaties en industrieel erfgoed. En in het hart van het museum ga je zelf aan de slag in zo'n typisch Zaanse fabriek; de interactieve chocolade- en koekjesfabriek in de Verkade Experience. Je geniet van de rijke collectie met (om een kleine greep te doen) schilderijen van Zaanse molens in heerlijke Hollandse landschappen, prachtige streekdracht, sjiek-burgerlijke gebruiksvoorwerpen, innovatieve fabrieksonderdelen en spannende sporen uit de verdwenen walvisvaart. En natuurlijk sinds medio 2015 'De Voorzaan en de Westerhem' van Claude Monet, dat symbool staat voor de nieuwe missie van het Zaanse Museum. Maar bovenal is er heel veel te doen in dit eigentijdse museum. Als je kennis hebt genomen van de rijke Zaanse geschiedenis, dan kun je ook het Hollands imago duiden. Het Zaanse Museum ziet dit de komende jaren dan ook als de belangrijkste uitdaging.

A photograph of a museum interior, likely the Zaanse Schied Museum. In the foreground, a cherub statue stands on a pedestal, holding a long staff. Behind it, a large sign reads 'DE TENTOONSTELLING VAN ZAAANLANDSCHE OUDHEDEN EN MERKWAARDIGHEDEN'. The background shows various exhibition cases and framed pictures. The word 'COLLECTIE' is overlaid in large white letters.

COLLECTIE

Aanwinst

Monet terug aan de Zaan

Wat begon met een tweet eindigde met dé aankoop van het jaar voor het Zaanse Museum. Op 2 januari berichtte Jacob Reitsma van de stichting Monet in Zaandam aan het Zaanse Museum op Twitter dat er een Zaanse Monet op de markt was. Van de 25 schilderijen die Claude Monet (1840-1926) in Zaandam maakte in de periode van 2 juni tot en met 8 oktober 1871, komen er niet vaak werken op de markt. Dus als het een keer het geval is, is het de moeite waard dit uit te zoeken. Na verkennende gesprekken met de antiquair in New Orleans, die het werk 'De Voorzaan en de Westerhem' te koop aanbood voor 1,9 miljoen dollar, werden de onderhandelingen gestart en een aanvraag ingediend bij de Vereniging Rembrandt.

Toen de Vereniging Rembrandt op 10 april aangaf deze prestigieuze aankoop te honoreren met 50% van het aankoopbedrag, dat inmiddels was vastgesteld op 1.290.000 dollar, werden in heel korte tijd de Zaanse fondsen en bedrijven en de Gemeente Zaanstad ingeschakeld om het resterende bedrag bij elkaar te brengen. Dankzij hun genereuze steun en het grote belang dat ze aan deze aankoop hechtten, lukte het in één maand het bedrag bij elkaar te financieren en kon op 2 juni de aankoop van €1.161.848 voor een echte Zaanse Monet wereldkundig worden gemaakt. Het was die dag exact 144 jaar geleden dat Monet voet aan wal zette in Zaandam om er vervolgens vier maanden te blijven en 25 werken te schilderen.

Het nieuws werd meteen landelijk opgepakt door alle dagbladen en haalde ook de NOS-journaals, waaronder dat van 20 uur. Tevens werd het schilderij nog een keer onthuld in het tv-programma Jinek live. Exact vier maanden later, op de dag dat Monet op 8 oktober 1871 weer vertrok uit Zaandam, werd het werk in de nieuwe presentatie *De verleiding van het Zaanse landschap* getoond in de vaste opstelling van het Zaanse Museum. [Lees meer over deze presentatie in het hoofdstuk Presentatie & Educatie] Het doek werd onthuld door de directeur van het Institut Français aux Pays Bas, Laurent Alberti. Ook toen besteedde het NOS Achtuurjournaal hieraan aandacht, evenals de landelijke en regionale dagbladen. [Meer over de persaandacht is te vinden in het hoofdstuk Marketing & Sales].

Het Zaanse Museum is alle fondsen en bedrijven zeer dankbaar voor de financiering van dit project.

Het werk 'De Voorzaan en de Westerhem' (olieverf op doek 1871, doek 39,2 x 71,5 cm, lijst 59,5 x 91 cm) werd aangekocht met steun van de Rembrandt, mede dankzij haar BankGiro Loterij Aankoopfonds, haar Utrechtse Rembrandt Cirkel en haar Claude Monet Fonds, Dr. M.J. van Toorn en L. Scholten Stichting, Honig-Laan Fonds, Ir. P.M. Duyvis Fonds, Gemeente Zaanstad, VSBfonds, Koninklijke Ahold, BV Houthandel v.h. F.&G. Gras, Jacob Heijn Holding BV, BredenHofstichting, Rabobank Zaanstreek.

Op de foto de heer Harry Gras met zijn familie. Zij maakten de aankoop van het schilderij mede mogelijk. De twee rechter molens op het doek waren ooit bezit van houthandel Gras.

‘Wat geweldig om de “Monet”
in het echt te zien. Ik kan niet
wachten op een expositie
van alle Zaanse schilderijen.
Top aankoop!’

De Voorzaan en de Westerhem

Claude Monet (1840-1926)

Olieverf op doek, 1871

Monet schilderde drie versies van dit uitzicht op de Voorzaan en het eiland de Westerhem, met houtzaagmolens De Bakker, De Roode Leeuw en De Notenboom, en de brug naar het Kattégat. Later werd dit 'serieschilderen' gezien als een van de kenmerken van het impressionisme, een stijl waarmee Monet al in de Zaanstreek experimenteerde. Monet heeft in snelle streken de voorbij zeilende schepen en de draaiende molens tijdens veranderende weersomstandigheden vastgelegd. Het moet een bewolkte dag met wind zijn geweest. Het water van de Zaan was toen nog vermengd met zeewater uit het IJ, wat vermoedelijk de kleur zal hebben beïnvloed. Zelfs eb en vloed speelden een rol. Een jaar later werd Zaandam voorgoed van de zee afgesloten. De drie molens op het Eiland verdwenen tussen 1878 en 1916. Er kwamen grote houtbedrijven op stoomenergie. Later werd het Eiland het Ponteiland genoemd, naar houthandel William Pont. Thans is het de woonwijk Het Zaan-eiland. Monet was net op tijd om het verleden vast te leggen. Hij benadrukte als een toerist het typische van de streek, ruim voordat het toerisme naar de streek echt op gang kwam.

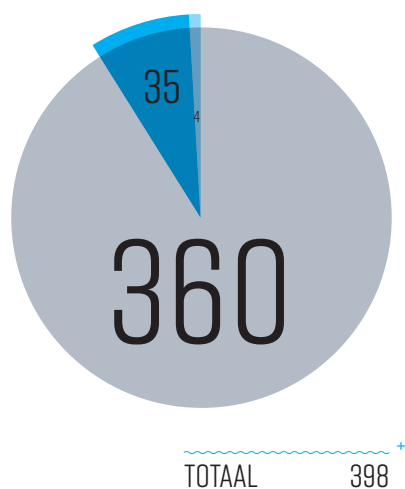

10

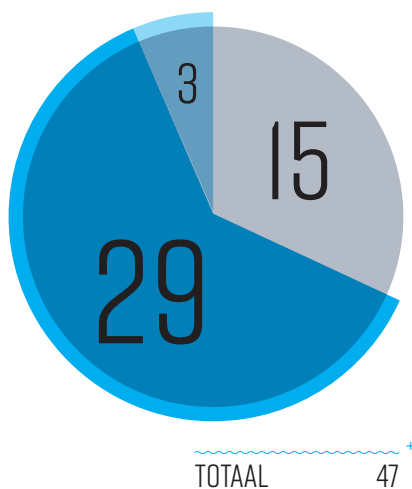

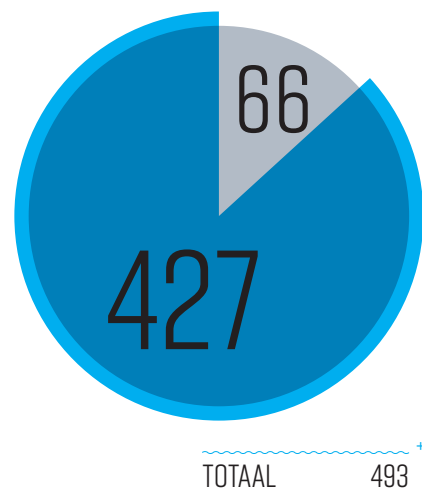
DE ZAANSTREEK MAAKT HET!

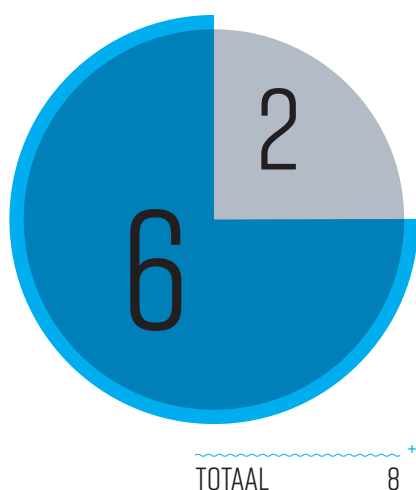
ZAANKANTERS

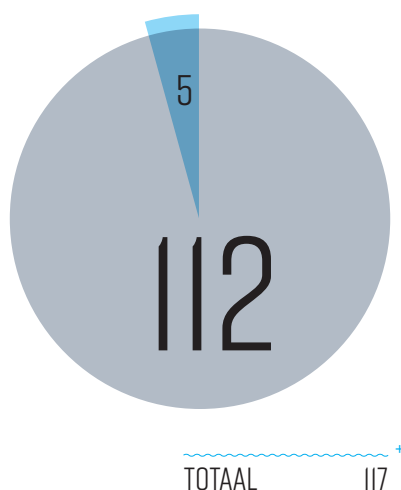
TYPISCH ZAANS

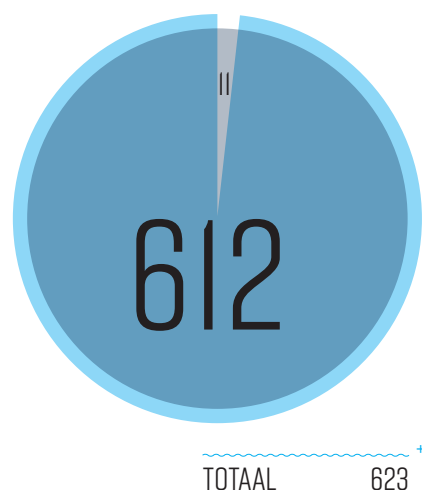
DE VERLEIDING VAN HET ZAANSE LANDSCHAP (MONET)

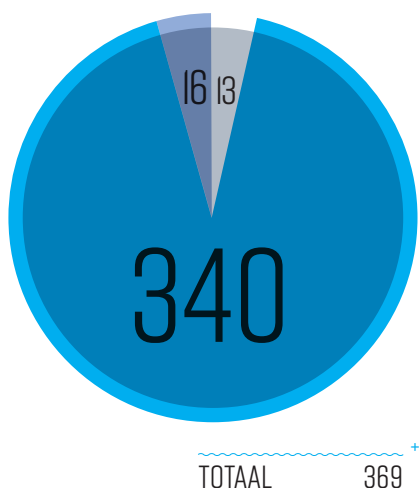
DOSSIER DUYVIS

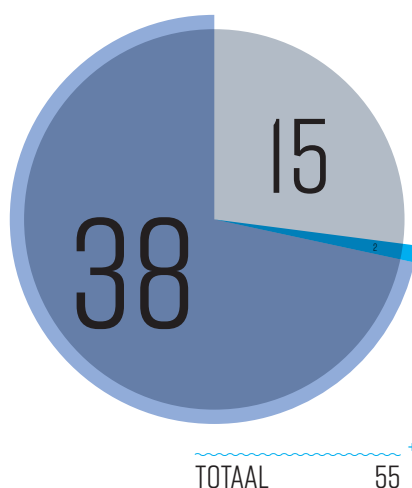
VERKADE EXPERIENCE

HONIG BREETHUIS

CZAAR PETERHUISJE

- ZAANS MUSEUM
- ZAAANLANDSE OUDHEIDKUNDIGE VERZAMELING
- STICHTING BEHOUD CULTUREEL ERFGOED VERKADE
- BRUIKLEEN RIJKSDIENST CULTUREEL ERFGOED

‘In plaats van een “zitverjaardag” met de hele familie naar het museum. Aanrader!’

Afronding herinrichting

In 2015 is de afdeling collectie bezig geweest met het afronden op registratieniveau van de herinrichting van de drie nieuwe presentaties *De Zaanstreek Maakt Het!*, *Zaankanters* en *Typisch Zaaans*. Alle objecten die een plek hebben gekregen in de vaste opstelling, zijn ook in het registratiesysteem van een nieuwe standplaats voorzien. Ook werden de touchscreens in de tentoonstelling *De Zaanstreek Maakt Het!* aangevuld met gegevens.

Textiel

Collectie-vrijwilliger Inge Bosman is al jaren bezig met het inventariseren van de collectie textiel van het Zaaans Museum. Zij zorgt ervoor dat de voorwerpen beter worden opgeborgen. Tevens verzorgt zij rondleidingen in het depot over textiel voor bijvoorbeeld studenten van het Fashion Institute, die zich in hun ontwerpen laten inspireren door de Zaanse collectie. Soms gebruikt zij afbeeldingen van collectie in lezingen die zij in het land geeft of schrijft een artikel voor een textiel-tijdschrift. In het Jaarboek Kostuum 2015 van de vereniging voor kostuum en streekdracht schreef ze een artikel over de mitaines in de collectie.

Nieuw depot

Vanaf 1994 huurde de voorganger van het Zaaans Museum, het Zaaans Historisch Museum, twee lokalen en een gymzaal in de voormalige Gorterschool in de Tuinstraat in Zandijk. Na de opening van het Zaaans Museum in 1998 zijn deze lokalen gebleven als extern depot. In 2014 werd de gymzaal opgeheven en in december 2015 is ook de huur van de twee lokalen opgezegd. De voorwerpen zijn uitgezocht en indien nodig teruggegeven aan de bruikleengevers. Een aantal voorwerpen is opgenomen in het depot van het Zaaans Museum en de rest is naar het externe depot in De Goorn gegaan. Het Zaaans Museum heeft per 1 januari 2016 nog maar één extern depot. In 2016 wordt een registratie- en afstootplan gemaakt voor de nog niet geregistreerde collectie, die zich in het depot bevindt. Het gaat voor een groot deel om Verkade-collectie, die niet op tijd geregistreerd kon worden voordat de collectie overging naar het Zaaans Museum.

Taxatie

In 2015 werd de taxatie van de collecties afgerond door Waardewerk, Register-taxateurs kunst en roerend cultureel erfgoed. De collecties werden voor deze taxatie onderverdeeld in sectie A (Zaaans Museum, vaste opstelling, depot en extern depot, Honig Breethuis en Czaar Peterhuisje), sectie B (Verkadecollectie) en sectie C (BKR en Verwervingen na 2007). De taxatie is uitgevoerd door de partners van Waardewerk Rob Driessen en Erik Paol. Zij vertegenwoordigen de competenties toegepaste kunst vanaf 1860 & design (Driessen) en schilderijen 17^e t/m 20^e eeuw (Paol). De taxaties toegepaste kunst vóór ca. 1860 en enkele andere disciplines (waaronder gouden en zilveren werken, uurwerken, keramiek, meubelen, textiel en overige antiquiteiten) zijn uitgevoerd door mevrouw Patricia Jansma, gecertificeerd registertaxateur kunst, antiek en inboedelgoederen algemeen te Amsterdam. Erik Paol taxeerde sculpturen, vóór 1860, scheepsmodellen en scheepvaart. Daarnaast zijn er gecertificeerde registertaxateurs geconsulteerd op de gebieden Machines & Bedrijfsinventarissen en Numismatiek.

Er werd zeer prettig met de taxateurs samengewerkt onder meer door het feit dat ze zelfstandig in het registratiesysteem Adlib konden kijken, voordat de locaties werden bezocht zodat ze goed inzicht in de collectie kregen. Bovendien hebben ze de gegevens zo aangeleverd, dat het ook in het systeem geïmplementeerd kan worden. Bij de hertaxatie over een paar jaar is dat ook heel praktisch.

‘Een beleving met
de gedachten naar
vroeger. Genoten
en nagenieten van
eerdere tijden. Heel
leuk!’

‘Leuk om te zien.
Ook als echte
Zaankanter.’

Beheer & Behoud

In 2015 zijn de volgende objecten onder handen genomen door verschillende restauratoren ten behoeve van presentatie in het Zaans Museum of Honig Breethuis of ten gevolge van een calamiteit.

Presentatie Honig Breethuis

- **B1877** Zilveren waterkan op ronde voet. Sondag, R. Zwart uitgeslagen kan door M. Langeveld Metaalrestauratie opgepoetst. In samenspraak met de bruikleengever.
- **ZOV-08690** Houten schooltas. Constructie geconsolideerd. Uitgevoerd door Artcare. Opgenomen in presentatie papierzolder.
- **ZOV-04817** Prent van doorsnede molen. Lijst is gelijmd. Werkzaamheden uitgevoerd door Artcare.
- **ZOV-08003** Schuilende koeien in de Oostzijderkerk. P.G. van Os. Retouches aan lijst t.b.v. presentatie Grote Zaal. Uitgevoerd door Artcare.
- **ZOV-03329** Beeld van theaterfiguur of Mercurius. Consolideren van gouden laag op tuinbeeld. Valt onder garantie. Uitgevoerd door Art Conservation.
- **ZOV-05747** Beeld op sokkel van Claes Ariszoon Caeskoper. Onderhoud gepleegd n.a.v. onderhoudscontract. Uitgevoerd door Art Conservation.

Presentatie in Zaans Museum

- **ZOV-06969** Zicht op zaagmolen Het Oosterkattégat en Het IJ. Mars, Frans. Restauratie door Boeijink, Boekel en Van der Knaap t.b.v. presentatie Landschapswand. Schilderij is uit lijst gehaald en gedocumenteerd. Oud vernis is verwijderd en nieuwe laag vernis is aangebracht.
- **ZOV-05212** Gezicht op de Achterzaan naar het zuiden te Zaandam. Hilverdink, Eduard Alexander. Restauratie door Boeijink, Boekel en Van der Knaap t.b.v. presentatie Landschapswand. Schilderij is uit lijst gehaald en gedocumenteerd. Oud vernis is verwijderd en nieuwe laag vernis is aangebracht. Oude retouches, indien deze zijn meegekomen met het verwijderen van het vernis, zijn geretoucheerd.
- **ZOV-04552** Gezicht op het Westzijderveld. Jansen, Hendrik Willebrord. Restauratie door Boeijink, Boekel en Van der Knaap t.b.v. presentatie Landschapswand. Schilderij is uit lijst gehaald en gedocumenteerd. Oud vernis is verwijderd en nieuwe laag vernis is aangebracht. Oude retouches zijn meegekomen met de vernisafname en opnieuw geretoucheerd. Verfshilvers langs de hoeken en randen zijn vastgezet. Lacune bij signatuur is op hoogte gebracht en geretoucheerd.

Ten gevolge van calamiteit of schade uit verleden

- **ZOV-01437** Houten tabakspot. Gevallen van plank in kantoor. Offerte van Artcare. In behandeling.
- **ZOV-07039** Zeilschip ‘Zaandam’ zet, omringd door andere zeilschepen, koers Zwaardemaker, Jan Dirksz. Ter restauratie bij Boeijink, Boekel en Van der Knaap t.b.v. presentatie Grote Zaal. In behandeling.
- **ZOV-01271** Portret van de heer Evert de Jager (1708 – ?). Ter restauratie bij Boeijink, Boekel en Van der Knaap i.v.m. lichte schade door bezoeker.
- **ZOV-01825** Portret Jan Pietersz. Gijsen, glasschildering. Calamiteit bij inrichting Typisch Zaans. Glas gebroken. Voor restauratie naar Bodill Lamain Keramiek & Glasrestauratie.
- **ZOV-07021** Dorpsgezicht. Ferwerda. Bij Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Schimmel verwijderd van doek.
- **ZOV-03284** Beddengoed. Gewassen i.v.m. bruine kringen door waterschade, uitgevoerd door Inge Bosman, vrijwilliger textielcollectie.
- **ZOV-05585** Katoenen kussensloop. Gewassen i.v.m. bruine kringen door waterschade, uitgevoerd door Inge Bosman, vrijwilliger textielcollectie.
- **ZOV-05587** Linnen bedovvertrek. Gewassen i.v.m. bruine kringen door waterschade, uitgevoerd door Inge Bosman, vrijwilliger textielcollectie.
- **ZOV-05622** Beddengoed. Gewassen i.v.m. bruine kringen door waterschade, uitgevoerd door Inge Bosman, vrijwilliger textielcollectie.

Honig Breethuis

Presentaties in het kabinet

Op 29 oktober 2015 opende directeur Zaans Museum Jan Hovers de nieuwe presentatiezolder van het Honig Breethuis, waar het verhaal wordt verteld van drie eeuwen papiergeschiedenis. Tevens werd de film getoond die speciaal bij deze presentatie is gemaakt. In de film figureren drie generaties papierfamilies, uitgelicht door Barbara Bauling, Geke van de Kamp van het Gemeentearchief Zaanstad en Hester Wandel, conservator van het Zaans Museum. De film, gemaakt door Pier van Leeuwen bestuurslid Honig Breethuis, wordt voor bezoekers in het Honig Breethuis getoond.

In de nieuwe presentatie wordt deels gebruik gemaakt van objecten uit het familiearchief Honig en uit de ZOV-collectie van het Zaans Museum. De volgende objecten van het Zaans Museum zijn opgenomen in de presentatie:

- ZOV-01385 Naalddhouten kast of 'rechtbon'
- ZOV-02099.01 Huwelijkspenning van C. Breet en G. Nen
- ZOV-02097.01 Zilveren huwelijkspenning Breet-Corver
- ZOV-01410 Raamhor / papierraster met houten lijst
- ZOV-01534 Papierraster met houten lijst
- ZOV-01794 Gouden dames horloge bezet met parels en groen email aan ketting in etui
- ZOV-01316 P. Koeter, Papiermolen 'Het Herderskind'
- E1509 Kapstok
- ZOV-08690 Schooltas of schoolbord van Maartje Breet, 1852

Bruiklenen en Schenkingen

15

Langdurige bruiklenen aan derden

MUSEUM VAN HET NEDERLANDSE UURWERK, ZAANDAM

(SINDS JAREN NEGENTIG)

- ZOV-04018 Knipsel met spreuk 'Wien tijd geworden is als Eeuwigheid En Eeuwigheid als tijd, Hij is bevrijd van allen strijd'
- ZOV-04017 Knipsel met spreuk 'Ziet toe waakt en bidt want gij weet niet wanneer de Tijd is'
- ZOV-01750 Hand planetarium in blikken trommel
- ZOV-01585 Passer van een molenmaker

RIJTUIGMUSEUM, LEEK (SINDS 1960)

- ZOV-03328 West-Friese sjees van de familie Honig te Zaandijk

MOLENMUSEUM, KOOG AAN DE ZAAN (SINDS 1928)

- ZOV-04691 Merkletters
- ZOV-04689 Hekelblok
- ZOV-04688 Spinnewiel
- ZOV-04690 Twee halve haren. Bovenstaande voorwerpen hebben betrekking op de harenmakerij en zijn afkomstig van firma de Wilde
- (geen inventarisnummer) Mooimakersgoed

Korte bruiklenen aan derden

ZUIDERZEEMUSEUM, ENKHUIZEN

Ten behoeve van tentoonstelling 'Nederland in 7 overstromingen – De Zuiderzee', 23 november 2013 t/m 22 maart 2015

- ZOV-08003 (B-13-0160) Schilderij 'Schuilende koeien in de Oostzijderkerk te Zaandam', 1825

Het werk is sinds december 2015 opgenomen in de grote zaal van het Honig Breethuis.

GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG

Ten behoeve van tentoonstelling 'Holland op z'n mooist', 4 april 2015 tot en met 30 augustus 2015

— **B-15-0165** Verkade albumplaatjes 'Lente' / 'Zomer' / 'Het Naardermeer' / 'De Bonte Wei' / 'Blonde Duinen'

De werken staan genoemd in de gelijknamige catalogus op blz. 186 tot 192.

BELVEDÈRE, HEERENVEEN

Ten behoeve van tentoonstelling 'Improvisaties op wind, water, wad', 28 mei tot en met 13 september 2015

— **B-15-0166** Verkade albumplaatjes 'Texel'

De werken staan genoemd in de gelijknamige catalogus op blz. 12, 66 en 67.

Inkomende langdurige bruiklenen

— **B-15-0167**, Stichting familie Kaars Sijpesteijn. Een zilveren beker, 1693, Dirk van de Graeff, Haarlem.

— **B-15-0168**, Gemeentemuseum Helmond. Schilderij 'Fabrieken aan de Zaan' van H. Heijenbrock.

Beëindiging inkomende langdurige bruiklenen

ZM-98-0296, Koninklijk Oudheidkundig Genootschap:

— **KOG-1935 / ZOV-16468** Een houten linnenpers 1646

— **KOG-1499 / ZOV-04295** Een brandweerstaff, bovenop leeuw met wapen

— **ZM-98-0245**, Archiefmateriaal Van Gelder en Zonen overgedragen aan het Waterlands Archief, ter aanvulling op de collectie van Van Gelder aldaar.

Het archief bevindt zich in het Waterlands Archief, omdat Wormer, waar van Gelder stond, formeel niet bij Zaanstad hoort. Het Zaanse Museum, als museum van de Zaanstreek, verzamelt wel de objecten van Zaanse bedrijven, maar draagt de archieven over aan de geëigende instituten.

— **ZMB-04-14**, 25 objecten van grote bruikleen van Stichting Duif- en Gerrit Jan de Geus. In 2015 is een keuze gemaakt welke onderdelen die wel in de collectie De Geus in het Zaanse Museum passen en welke, zoals eerder is afgesproken, terug gaan naar de stichting.

— **ZM-04-1072**, Bril en brillenkoker (**ZM-14145.01-02**)

In 2004 heeft mevrouw D.A. Verbunt tien voorwerpen geschonken aan het Zaanse Museum, waaronder een bril en brillenkoker van haar opa, de heer Paul Huisman (**ZM-14145.01-02**). Zaanse Museum en mevrouw Verbunt zijn overeengekomen de schenking te retourneren. Reden: mevrouw Verbunt heeft de brillen van al haar voorouders in haar bezit en deze wil ze graag weer toevoegen.

— **ZM-98-0139**, Stichting Frans Mars/Stichting Zaanse Schoon:

— (**niet geregistreerd**) 1 boeren schuit

— (**niet geregistreerd**) 1 Zaanse gondel

Zaanse Museum en Stichting Frans Mars zijn overeengekomen de schenking te retourneren. Reden: Zaanse Museum kon de boten niet meer herbergen en de objecten waren in bruikleen.

— (**niet geregistreerd**) Certificaat Koninklijk predicaat Verkade. Dit certificaat is op 11 maart 2009 geschonken aan mevrouw Fokelien Renckens-Stenneberg (directeur Zaanse Museum tot eind 2014) bij de opening van het Verkade Experience door de heer Bart Merkus (algemeen directeur Koninklijke Verkade 2004-2010). Dit certificaat dient echter in het bedrijf te blijven zolang het predicaat koninklijk wordt gevoerd.

Schenkingen

Schenking en bruikleen familie Kaars Sijpesteijn

De familie Kaars Sijpesteijn heeft het Zaanse Museum een prachtige schenking gedaan van een zilveren ketel en een lepel uit 1775 ter herinnering aan de stormvloed van 1775 te Assendelft uit het bezit van Willem Sijpesteijn. Door heldhaftig optreden van Willem Sijpesteijn werd het al doorgebroken sluisje bij De Poel gestopt en een overstroming van Assendelft, Krommenie en Krommeniedijk voorkomen.

Beide objecten waren ook te zien op de tentoonstelling Zaanlandsche oudheden en Merkwaaardigheden in 1874, waarop Typisch Zaanse is gebaseerd. Voorts gaf

de familiestichting een zilveren beker van Bregje Pieters in langdurig bruikleen. De drie voorwerpen zijn toegevoegd aan de tentoonstelling Typisch Zaan en zijn in feite weer terug in hun oude setting van de tentoonstelling uit 1874. Op 21 juni hield de familie een familiedag in het Zaan Museum, waar Diederik Aten van de Uitwaterende Sluizen, Ernst Kaars Sijpesteijn en Pier van Leeuwen, bestuurslid Honig Breethuis (bij afwezigheid van Hester Wandel, conservator Zaan Museum) lezingen hielden om de schenking in breder perspectief te plaatsen.

Wessanen

In 2015 bestond Wessanen 250 jaar. In hetzelfde jaar nam de heer Wim Prins afscheid van het bedrijf en kreeg zijn afscheidsfeestje in het Zaan Museum. Via de heer Prins, die bijna 40 jaar bij het bedrijf werkte, kreeg het museum al eerder een prachtig tegeltableau en schilderij van de fabrieken langs de Zaan in de collectie. Omdat het bedrijf nu in Amsterdam Zuidoost is gevestigd en er nog weinig binding is met de Zaanstreek, waar het bedrijf in 1765 begon, heeft de heer Prins in overleg met de directie besloten objecten aan het museum over te dragen. Het gaat onder andere om een aantal zilveren memorabilia die de directie ontving bij jubilea, zoals dat in 1915. De objecten zijn alle schoongemaakt door zilverrestaurator Michiel Langeveld uit Amsterdam en gefotografeerd.

— **ZM-15-1229**, Zaan Erfgoed, 35 laboratoriumpotjes met tussenproducten van Van Gelder Zonen (voorheen eigendom MBTZ). Deze objecten passen niet in het Waterlands archief, waar de archiefstukken zijn opgeborgen en worden toegevoegd aan de Van Geldercollectie in het Zaan Museum.

— **ZM-15-1230**, Stichting Familie Kaars Sijpesteijn:

— **ZM-12261** Maquette van een weefgetouw in een glazen vitrine.

Voorheen bruikleen **B-13-0158**.

— **ZM-12282** Zilveren schenkketel uit 1775 met inscriptie op de bodem en komfoor

— **ZM-12378** Zilveren geboortelepels, Amsterdam 1767

— **ZM-15-1231**, Het Kleurbureau Amsterdam (Rob van Maanen), kleurenwaaier 'De Zaanse houtbouw 2011' (**ZM-12281**)

— **ZM-15-1232**, Wessanen Koninklijke Fabrieken, twee tegeltableaus (**ZM-12039** en **ZM-12379**)

— **ZM-15-1234**, Stichting Familie Kaars Sijpesteijn, schilderij van een wever achter een weefgetouw, door J. van Vliet. (**ZM-17377**)

— **ZM-15-1235**, heer B. Martin, twee houten verfbusjes met verfresten (**ZM-14892**). Deze waren eerder in bruikleen.

— **ZM-15-1236**, Royal Wessanen nv:

— Wessanen verpakkingen, tas, sleutelhanger, speldje, ansichtkaarten, LP, suikerzakje en boekjes. (**ZM-17057, 17065, 17075, 17100, 17106, 17111, 17114, 17115, 17115, 17121, 17122**)

Aankoop

— **ZM-15-1233**, Schilderij Claude Monet. 'De Voorzaan en de Westerhem', 1871 (**ZM-17071**) Het werk is aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar BankGiro Loterij Aankoopfonds, haar Utrechtse Rembrandt Cirkel en haar Claude Monet Fonds, Dr. M.J. van Toorn en L. Scholten Stichting, Honig-Laan Fonds, Ir. P.M. Duyvisfonds, Gemeente Zaanstad, VSBfonds, Koninklijke Ahold, Gras Houtimport, Jacob Heijn Holding BV, BredenHofstichting, Rabobank Zaanstreek. [Zie ook de eerste alinea van dit hoofdstuk.]

Afstoting/Overdracht

Spijkerman collectie. Een groot deel is afgestoten aan Vereniging Ambacht & Gereedschap, Schaatsmuseum Lambert Melisz, Gemeentearcheologen Zaanstad, Openlucht museum Arnhem (via Vereniging Ambacht & Gereedschap).

Handelingenboeken naar Gemeentearchief Zaanstad

Sinds 1892 worden de aanwinsten aan de collectie van de Zaanlandsche Oudheidkundige Vereniging ingeschreven in zogenaamde handelingenboeken. Alle correspondentie en schenkingen werden hierin bijgehouden, ook voor het archief. Bij de komst van het Zaan Museum is er een apart handelingenboek voor de collectie van het Zaan Museum gekomen. Omdat de oude boeken informatie bevatten die voor zowel de herkomstgeschiedenis van het gemeentearchief als

het Zaans Museum bevatten en ze bovendien kwetsbaar zijn, is besloten ze over te dragen aan het archief. Ze zijn opgenomen in het persoonlijk archief: PA-0276 (Vereniging tot instandhouding en uitbreiding van de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling Jacob Honig Janszoon junior Zaandam, Zaadijk). Het Zaans Museum heeft zowel een gedigitaliseerde als een geprinte versie ontvangen om zo gemakkelijk te kunnen zoeken naar de herkomst van objecten. Boek 8, de laatste in de serie, is gedigitaliseerd maar weer teruggegaan naar het Zaans Museum, omdat hierin nog steeds verwervingen voor de ZOV-collectie worden bijgehouden.

Beeldaanvragen

- Nr. 2015-01, mevrouw Slot, particulier gebruik, **V-08054**
- Nr. 2015-02, Ria van Els Dubelaar, publicatie, **ZOV-02249/ZOV-02253/ZOV-02299/ZOV-02365/ZOV-02368/ ZOV-02373/ ZOV-02467/ ZOV-05771/ZOV-02466/ZOV-06159**
- Nr. 2015-03, Gemeente Zaanstad, publicatie, **ZOV-01300/ ZOV-01303**
- Nr. 2015-04, Historische Vereniging Wormerveer, tentoonstelling, **ZM-17299/ZM-17300**
- Nr. 2015-05, Historische Vereniging Wormerveer, publicatie, **ZOV-03648.03**
- Nr. 2015-06, heer Van der Pal, particulier gebruik, **ZM-12284**
- Nr. 2015-07, Uitgeverij Oostenwind, publicatie, **V-12004/ V-11624/ V-10504/ V-10097**
- Nr. 2015-08, Meulenhoff Boekery, publicatie, **V-15744**
- Nr. 2015-09, heer B. Husslage, publicatie (kookboek), **ZM-10462/ZM-10463/ ZM-10466/ZM-17071**
- Nr. 2015-10, heer Cijis, publicatie (marketingboek), **V-23673**
- Op 27 mei 2015 hield oud-burgemeester van Zaandam Ruud Vreeman een lezing over Herman Heijenbrock. Daarbij maakte hij gebruik van foto's van de zes pastelschilderingen van Heijenbrock in beheer van het Zaans Museum. Hij is mede auteur van een boek over Heijenbrock uit de jaren 90.
- In het Noord-Hollands Dagblad is korte tijd een rubriek te zien geweest genaamd 'Met fluwelen handschoentjes' van journalist Ivo Laan en conservator Hester Wandel, waarin objecten uit het depot werden getoond en besproken. De volgende objecten, in het kader van het jaar van de industrie cultuur zijn behandeld: Door de verwerving van het schilderij van Monet werd de rubriek naar de achtergrond verschoven.

Representatie

- Het Zaans Museum werd op 13 juni vertegenwoordigd op de Erfgoedmarkt in de Stoomhal in Wormer in de stand van de Stichting Monet in Zaandam met een banier van de net verworven Monet. Tevens heeft de afdeling collectie bemiddeld in de bruikleen van een groot bronzen beeld van een sjouwer van Wessanen aan de Stoomhal.
- Hester Wandel hield verschillende lezingen over de aanwinst van Monet en de tentoonstelling van 1874 aan onder andere Probus Zaanstreek, de vrienden van het Zaans Museum en Verkade Experience. Samen met Jacob Reitsma van de Stichting Monet in Zaandam hield ze een verhaal over de verwerving op de Zaanse Verhalenbank, die op een boot lag aangemeerd bij het Zaantheater op 22 augustus. Op zaterdag 12 december mocht ze een pitch houden over de Monet tijdens het jaardiner van de Caiuscirkel van de Vereniging Rembrandt in Museum Kröller-Müller in Otterlo.

**'Ik ben 79 (uit 1936) en herken
bijna alles!'**

PRESENTATIE & EDUCATIE

‘Wat een leuk
museum!
Met name de
‘ingerichte kamers’
met historische
gebeurtenissen...
leuk ontworpen.
Complimenten!’

Presentatie

Afronding herinrichting

Tot ver in 2015 werd, in samenwerking met de afdeling Collectie, veel tijd besteed aan de nieuwe presentaties *De Zaanstreek Maakt Het!*, *Zaankanters* en *Typisch Zaaans*. Zo bleek het tentoonstellingsmeubilair niet stevig genoeg te zijn om de trillingen van rondlopende bezoekers op te vangen. Hierdoor ging de collectie in de vitrines ‘lopen’. Dit probleem is verholpen door de vitrines te laten verstevigen en de zitvoorziening aan de achterzijde van één van de vitrines los van het meubel te laten monteren.

Ook leden de digitale informatiezuilen met bijschriften bij de tentoongestelde objecten aan kinderziektes. Deze zijn in de presentatie *De Zaanstreek Maakt Het!* opgelost. De bijschriften zijn in de loop van het jaar deels aangevuld. Het project was aan het einde van het jaar nog niet afgerond. Engelse vertalingen ontbraken grotendeels nog en sommige objecten hadden nog geen bijschrift. Er moest nader onderzoek worden gedaan om bijschriften aan te vullen en te laten vertalen. In december werd Caroline Vreeling voor een werkervaringsplek aangetrokken, die met dit onderzoek is begonnen.

Voor de presentatie *Typisch Zaaans* werd besloten de informatiezuilen niet volgens oorspronkelijk plan door te ontwikkelen, vanwege de hoge dichtheid aan objecten in deze presentatie en de onwenselijke afstand die de informatiezuilen tot de objecten hebben. Het ontwikkelen van een nieuw concept voor de beteksting van *Typisch Zaaans* zal in 2016 plaatsvinden.

Nieuw beleid

In de tweede helft van het jaar werd de in augustus door het bestuur vastgestelde missie en strategie 2016-2020 [zie hoofdstuk Marketing & Sales] nader uitgewerkt voor het meerjaren beleid voor de afdeling Presentatie & Educatie. Er werd geconcludeerd dat de nieuwe presentaties nog beter zouden kunnen aansluiten bij het bezoekmotief van de doelgroepen van de Zaanse Schans en het Zaaans Museum – het archetypische Holland. Aangezien het Zaaans Museum zich in de nieuwe strategie nadrukkelijk richt op deze doelgroepen (met name toeristische bezoekers aan de Zaanse Schans) werd begonnen met het ontwikkelen van een verhaallijn, waarin de tentoonstellingen op een meer coherente en begrijpelijke manier aan bezoekers worden gepresenteerd en kunnen worden vermarkt.

Audiotour

Duidelijk werd ook dat de nieuwe audiotour, die sinds de oplevering van de nieuwe presentaties wordt aangeboden met Podcatchers, door bezoekers als te lang wordt ervaren. Bezoekers vinden dat de activeringspunten op onlogische plekken zitten en daardoor slecht vindbaar zijn. De herziening van de audiotour zal tegelijk met de verbetering van de verhaallijn van de drie nieuwe presentaties worden opgepakt.

Nieuwe Presentatie

De verleiding van het Zaanse landschap

2015 was vooral het jaar waarin zich voor het museum de unieke kans voordeed 'De Voorzaan en de Westerhem' van Claude Monet te verwerven. Deze kans is met beide handen aangegrepen en op 8 oktober 2015 werd een nieuwe presentatie rondom dit schilderij opgeleverd.

Op 8 oktober 2015 werd de nieuwe presentatie opgeleverd rondom 'De Voorzaan en de Westerhem', één van de 25 schilderijen die Claude Monet tijdens zijn verblijf in de Zaanstreek in 1871 maakte en de belangrijkste aanwinst voor de collectie van het Zaanse Museum in 2015. Het museum wist het stuk met steun van velen te verwerven. [Meer over de verwerving is te lezen in het hoofdstuk Collectie.]

In de nieuwe presentatie *De verleiding van het Zaanse landschap* wordt het schilderij 'De Voorzaan en de Westerhem' getoond in combinatie met zeven schilderijen uit de collectie van het Zaanse Museum. Gezamenlijk vertellen de schilderijen het verhaal van de aantrekkingskracht van het Zaanse landschap op kunstenaars.

Met de beeldbepalende molens, typische houten huizen, kronkelende Zaan en het uitgestrekte landschap begon de Zaanstreek in de negentiende eeuw een toeristische bestemming voor binnen- en buitenlandse bezoekers te worden. De tijd leek er te hebben stilgestaan doordat de industrialisatie in Nederland lang uitbleef. Schrijvers bejubelden het Zaanse landschap en schilders, zoals Claude Monet, legden het pittoreske beeld vast op papier en doek.

Door de industrialisatie veranderde de Zaanstreek ingrijpend. Schilders na Monet lieten fabrieken en spoor- en snelwegen soms bewust weg uit hun werken. Ze hielden vast aan het romantische beeld van de streek of gaven in navolging van Monet een impressionistische interpretatie. Tegenwoordig is het nostalgische beeld nog terug te zien op de Zaanse Schans.

Bij de wand met schilderijen staat een tafel waar bezoekers op een interactieve en speelse manier alle werken die Monet in de Zaanstreek maakte kunnen bekijken. Op de tafel wordt de rivier de Zaan geprojecteerd en zijn alle plekken waar de schilder zijn werken maakte als activeringspunten weergegeven. Als zo'n activeringspunt met de vinger wordt aangeraakt, verschijnt het betreffende werk én kan verdieping worden gekregen door middel van historische foto's van dezelfde plekken door de tijd heen.

Monumenten Spreken

Om ruimte te maken voor de presentatie rondom Monets 'De Voorzaan en de Westerhem', werd de 'Verhalentafel' inclusief de presentatie rondom *Monumenten Spreken* verplaatst naar de ruimte onder de vide waarop het Rabo Atelier is gevestigd. Deze presentatie over de 28 oorlogs- en verzetsmonumenten in de Zaanstreek kreeg meteen een duidelijker profiel en vorm doordat een introducerende wandtekst werd toegevoegd en de interface van de beeldschermen waarop de mini-documentaire over de monumenten te zien zijn werd verbeterd. [Meer hierover in de paragraaf over Samenwerkingsverbanden.]

CACTUSSEN

DOOR A.J.M. LAREN

Verkade Experience

Sinds het najaar van 2015 is de naam van Verkade Paviljoen veranderd in Verkade Experience. [Meer hierover is te lezen in het hoofdstuk Marketing & Sales].

Er werd een concept ontwikkeld voor een bescheiden herinrichting van de onderdelen 'Schatkamer' en 'Ruilkantoor', omdat de onderwerpen die in deze ruimtes aan bod komen in de bestaande presentatie te weinig uit de verf komen. Met hulp van fondsen die beschikbaar worden gesteld door de Stichting Behoud Cultureel Erfgoed Verkade en de Vrienden van het Zaans Museum & Verkade Paviljoen zal deze herinrichting in 2016 worden gerealiseerd.

Verkade schatkamer

Jaarlijks zijn er in de schatkamer van de Verkade Experience de originele aquarellen van de Verkade plaatjesalbums te zien. Drie keer per jaar wordt een heel album verwisseld voor het volgende. De passe-partouts waarin de plaatjes worden getoond worden gemaakt door Art Conservation in Vlaardingen.

De tekststroken met de namen van de afbeeldingen en de reproducties uit de albums worden verzorgd door Drukkerij Heijnis & Schipper in Zaandijk.

In 2015 waren in de Schatkamer van de Verkade Experience de originele aquarellen van vier Verkadealbums te zien:

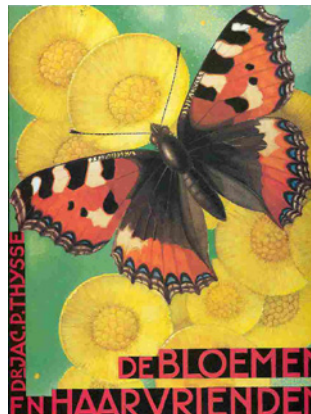
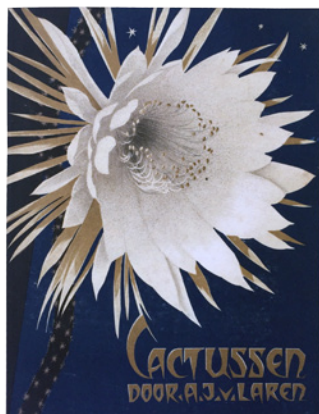
CACTUSSEN (04-11-2014 – 01-03-2015)

De aanleiding voor het verschijnen van het Verkade-album 'Cactussen' in 1931 had alles te maken met de sterk toegenomen belangstelling voor cactussen en vetplanten in die tijd. Er was zelfs sprake van een rage en dat hadden ook andere fabrikanten in de gaten. Tijdens de voorbereidingen van dit album bleek dat Pette's Cacaofabriek uit Wormerveer ook bezig was een cactusalbum te maken. Dat album verscheen een half jaar eerder. Ondanks deze toegenomen concurrentie en de verhoging van de albumprijs van f 0,75 naar f 1,-, was de verkoop van het album aanzienlijk beter dan zijn voorgangers. 'Cactussen' werd geschreven door de beheerder van de Amsterdamse Hortus Botanicus Adriaan Johan van Laren (1874-1953). Naast 'Cactussen' schreef hij ook een Verkade-album over 'Kamerplanten' (1928) en 'Vetplanten' (1932). Het album werd samengesteld door Jac. J. Koeman en kon worden gevuld met 120 kleine kleurenplaatjes, een titelplaat en 19 grote platen, die naast Koeman waren getekend door illustratoren – en vader en zoon – Cornelis en Henricus Rol.

VETPLANTEN (03-03-2015 – 05-07-2015)

In oktober 1932 verscheen het twintigste Verkade-album 'Vetplanten'. Het was het derde album van Adriaan Johan van Laren, beheerder van de Amsterdamse Hortus Botanicus. Van Laren bedacht ook de Nederlandse namen voor de vetplanten, maar die werden later veelal niet meer gebruikt. Het was tevens zijn laatste album, want Verkade wilde een andere koers gaan varen. Men vond de schrijfstijl te belerend en te weinig ontspannend, maar voor liefhebbers en kwekers was het een prachtig naslagwerk.

Het album werd samengesteld door Jac. J. Koeman en kon worden gevuld met 126 kleine kleurenplaatjes, een titelplaat en 18 grote platen, die waren getekend

door illustratoren – en vader en zoon – Cornelis en Henricus Rol en Jan Voerman jr. Zij schilderden naar levende planten in de kassen van de Hortus en een kweker in Den Haag en naar platen in de collectie van een verzamelaar. Het album was te koop voor één gulden. Door de stijging van de grondstofprijzen na de beurscrisis op Wall Street in 1929, was Verkade genoodzaakt de prijs te verhogen. Er werden 104.392 exemplaren van het album 'Vetplanten' verkocht.

DE BLOEMEN EN HAAR VRIENDEN (07-07-2015 – 01-11-2015)

Het had niet veel gescheeld of het Verkade-album 'De bloemen en haar vrienden' was niet verschenen. De economische crisis en de hoge uitgaven van de albumafdeling deden de directie van Verkade bijna doen besluiten de albumproductie te staken. Maar door te bezuinigen op de kosten van papier en druktechniek werd het album van Jac. P. Thijsse (hij had de tekst al in 1932 geschreven) toch uitgegeven. Het succes van de albums als marketinginstrument won het uiteindelijk van de kosten die het met zich meebracht. De naam van Verkade kreeg door de albums "een goede klank" volgens directeur Arnold Verkade. In het najaar van 1933 verscheen het album, alhoewel op het boek 1934 staat vermeld. Het werd in de volksmond het vlinderalbum genoemd. De prachtige aquarellen van bloemen, vlinders, hommels en andere insecten werden geschilderd door Jan Voerman jr. en vader en zoon Cornelis en Henricus Rol. Het bestond uit 140 kleine plaatjes om in te plakken en 3 grote platen, die waren mee gedrukt. Van de grote platen werd ook een legpuzzel gemaakt. Van het album werden 110.547 exemplaren verkocht à 85 cent per stuk. Voor het gewone publiek was het een vrolijk kijk- en spaaralbum en voor de natuurkenner een welkome bron van informatie over de bloemen en bestuivende insecten.

HANS DE TORENKRAAI (03-11-2015 – 06-03-2016)

Het Verkade-album 'Hans de Torenkraai' kwam uit in november 1934 en was vooral bedoeld voor kinderen. Het sprookje van H.E. Kuytman gaat over de avonturen van de kauw Hans. Kauwen werden ook wel torenkraaien genoemd, omdat ze soms in torens broeden. De 140 bonte kleurenplaatjes van vogels, insecten, zoogdieren, planten en landschappen werden gemaakt door Jan Voerman jr. en vader en zoon Cornelis en Henricus Rol. Met bonnen uit verpakkingen van Verkade konden de plaatjes worden verkregen.

In eerdere verzamelalbums van Verkade werden natuurhistorische thema's als paddenstoelen of bloemen behandeld. Het verhaal 'Hans de Torenkraai' brak met die traditie, maar het album sloeg aan bij het publiek. Er werden 111.363 exemplaren à 75 cent van verkocht. Ondanks deze goede verkoopcijfers deelde de directie van Verkade de kritiek van natuurkenners dat het verhaal dierpsychologisch soms onjuist was en het album niet op het hoge natuurhistorische peil stond als voorgaande albums. Mensen genoten dan wel van de prachtige plaatjes, maar de Verkade directie vond dat ze er ook veel van moesten leren.

Museumlocaties op de Zaanse Schans

In 2015 kreeg het Zaanse Museum, naast de aankoop van het werk van Claude Monet, nog een prachtkans: de mogelijkheid om het Wevershuis op de Zaanse Schans als derde locatie aan het museale aanbod toe te voegen. Dit past naadloos in de ambitie om de doelgroepen van het Zaanse Museum beter te bedienen én beter aan te sluiten bij de Zaanse Schans en het motief van bezoekers om de Zaanse Schans te bezoeken. Het museum wil bezoekers verdieping, museale kwaliteit en duiding van het erfgoed en de geschiedenis van de Zaanstreek bieden, ook óp de Zaanse Schans. Hiertoe werd een nieuw presentatieconcept ontwikkeld voor de drie museumlocaties op de Zaanse Schans – naast het Wevershuis zijn dit Kuiperij Tiemstra en het Jisperhuisje.

In het Wevershuis, Kuiperij Tiemstra en het Jisperhuisje wil het Zaanse Museum bezoekers de historische woon- en werkcultuur van de Zaanstreek laten beleven. Het doel is dat de museumlocaties een bezoek aan de Zaanse Schans verdiepen en een belevingselement toevoegen. De museumlocaties moeten verder bijdragen

Details van de oorspronkelijke deur uit het Wevershuis in Assendelft waarop de originele kleuren zichtbaar zijn.

Detail van het riet uit het weefgetouw, waardoor de hennepdraden worden geleid om zeildoek te kunnen weven.

aan de borging van de oorspronkelijke doelstelling bij het stichten van de Zaanse Schans: het in stand houden van het materiele en immateriële erfgoed van de Zaanstreek.

In het Wevershuis uit Assendelft is de historie van de zeildoekweverij te zien en beleven. In Kuiperij Tiemstra staat het ambacht van kuipen centraal. In het Jisperhuisje zal het huishouden rond 1850 belicht worden. Bezoekers krijgen hier ook de gelegenheid zich in historische kleding te hullen en terug in de tijd te reizen.

Bezoekers worden in de drie huizen ontvangen door vrijwillige gastvrouwen/-heren in historische kleding. Zij gaan actief het gesprek aan met bezoekers, demonstren het bij het huis horende ambacht en vertellen verhalen over het thema van het huis. Door hun kostuum wordt het verband benadrukt tussen de gastvrouw/-heer en de locatie. De historische kleding nodigt bezoekers daarnaast uit te vragen naar alledaagse historische cultuur.

Het Wevershuis werd in september bouwkundig opgeleverd door verhuurder Stichting De Zaanse Schans. De prioriteit werd direct gelegd bij de voorbereidingen voor de inrichting en exploitatie. Een projectteam ging daar voortvarend mee aan de slag om zo te zorgen dat het Wevershuis, én een aangepaste presentatie in Kuiperij Tiemstra, vóór het hoogseizoen in 2016 operabel zouden zijn.

In december werd Lieke Meulenbroek op een werkervaringsplek aangetrokken voor het verrichten van voorbereidend onderzoek en voorbereidende werkzaamheden voor de herinrichting van het Jisperhuisje. In 2015 was het Jisperhuisje nog in gebruik in het schoolprogramma *Nijvere Neeltje*.

In november werd begonnen met de werving van vrijwilligers voor de bemensing van de drie museumlocaties en de ontwikkeling van de training voor deze gastvrouwen en -heren. Meer hierover in de paragraaf over Educatie.

‘Greetings from Bangkok, Thailand. Great Museum, very interesting and inspiring’

‘The best museum we have ever been to. Could stay here all day’

Educatie

Samenwerkingspartners

FLUXUS, CENTRUM VOOR DE KUNSTEN ZAA NSTAD

In 2015 werden zeven educatieve programma's aangeboden aan leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs. In de Zaanstreek boeken scholen voor primair onderwijs via cultuurmakelaar Cultuurmenu Zaanstreek kunst- en cultuur educatieve programma's bij verschillende aanbieders. De grootste afname van schoolprogramma's van het Zaanse Museum gebeurt via het Cultuurmenu. De coördinatie van het Cultuurmenu ligt bij Fluxus, centrum voor de kunsten Zaanstad. Medewerker educatie Eva Rijs nam als lid deel aan de vergaderingen van de Erfgoedcommissie. Deze commissie beoordeelt of nieuwe programma's gericht op erfgoededucatie in het Cultuurmenu worden opgenomen en bewaakt de kwaliteit van de programma's. Vanuit deze hoedanigheid adviseerde Eva Rijs daarnaast op aanvraag over de ontwikkeling van educatieve middelen en programma's.

SINT MICHAEL COLLEGE

Er is een samenwerking opgestart met het Sint Michael College, de school voor voortgezet onderwijs die naast het Zaanse Museum ligt. In het kader van het programma VWO X-tra is door medewerker educatie Eva Rijs met docenten van het Michael College een programma voor het vak economie ontwikkeld. De opdracht voor leerlingen was om een plan te bedenken voor de vraag 'Hoe kan het Zaanse Museum aantrekkelijker gemaakt worden voor jongeren?'. De leerlingen kwamen met goede ideeën, die in 2016 verder worden uitgewerkt.

STICHTING ZAA NSE INDUSTRIECULTUUR

Er werd een samenwerking opgestart met Stichting Zaanse Industriebouwkultuur. Deze organiseerde het Festival Industrie Cultuur, een creatief en authentiek festival

gericht op het ervaren en beleven van de Zaanse cultuur, industrie en industriële geschiedenis in de Zaanstreek. [zie voor meer informatie het hoofdstuk over Marketing & Sales]. Het museum sloot in het activiteitenprogramma aan bij de Cacaomaand. Onderdeel van het Festival was tevens de Zaanse Verhalenbank, letterlijk een bank samengesteld uit objecten, onderdelen en gereedschappen uit de maakindustrie, die tijdens het Festival op een schip langs diverse evenementen voer. Bezoekers werden uitgenodigd op de bank plaats te nemen en door het delen van verhalen het Zaanse industriële verleden en heden tot leven te wekken. Het museum heeft in de strategie het plan opgenomen voor een participatieproject, dat de werktitel Zaanse Verhalenbank draagt. Met de Stichting werd overeengekomen dat hun concept en het ruwe filmmateriaal dat van de verhalenvertellers is gemaakt, zullen worden ondergebracht bij het Zaanse Museum.

Doorlopende activiteiten

In het Zaanse Museum werden de volgende doorlopende activiteiten aangeboden:

- Het ontwerpen van een wikkkel en het wikkelen om een chocoladereep met de kleine speciaal ontworpen wikkelmachine in de Verkade Experience
- De kleurplaat van Mia Muis (tevens een getekende versie van het werken in een fabriek)
- Het geurspel
- Het vingervlugheidspel (gebaseerd op toelatingstest van Verkade) Iedere bezoeker kan deze activiteiten in het laboratorium van de Verkade Experience doen.

‘Greetings from St.Petersburg, Russia.
A very interesting museum.
Thanks!’

Czaar Peterhuisje

Samenwerkingsverbanden

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Het jaar 2015 stond in het teken van de voortzetting, uitbreiding van internationale samenwerking en de promotie van het Czaar Peterhuisje. Directeur Jan Hovers en conservator/beheerder van het Czaar Peterhuisje Farida Guseynova spraken op het zevende internationale Peter de Grote congres in de Hermitage in Sint Petersburg (5-7 juni 2015). Hier werd een internationale publicatie over alle Czaar Peterhuisjes wereldwijd gepresenteerd. Farida Guseynova schreef voor deze publicatie het hoofdstuk over het Czaar Peterhuisje in Zaandam.

Jan Hovers en Farida Guseynova ontvingen een onderscheiding als waardering voor de inzet voor het behoud en beheer van Russisch cultureel erfgoed.

NATIONAAL

Het Czaar Peterhuisje verleende medewerking aan Museum Paleis Het Loo ten behoeve van de tentoonstelling Sisi, sprookje & werkelijkheid. Keizerin Sisi heeft het Czaar Peterhuisje bezocht en de handtekening die zij bij die gelegenheid in het gastenboek zette is in kopie beschikbaar gesteld voor de tentoonstelling.

LOKAAL

Het Czaar Peterhuisje is gelegen in de Russische buurt in Zaandam. In 2015 is het museum een samenwerking aangegaan met het ‘Russische Buurt Team’. Het Russische Buurt Team, bestaande uit een actieve groep buurtbewoners, wil de geschiedenis van de Russische buurt in vijftien highlights zichtbaar maken door historische borden te plaatsen. Het Czaar Peterhuisje en het Zaanse Museum zullen het buurtteam in 2016 zowel financieel als productioneel helpen bij het ontwikkelen van deze borden.

Op 5 juni 2015 overhandigde mevrouw Manilova, onderminister van Ministerie van Cultuur van de Russische Federatie, in de Hermitage te Sint Petersburg de onderscheidingsvlag aan directeur Jan Hovers en conservator/ beheerder van het Czaar Peter-huisje Farida Guseynova. De vlag is een teken van waardering voor de inzet voor het behoud en beheer van Russisch cultureel erfgoed.

31

Beheerder Farida Guseynova verleende medewerking aan Piet Kley, stads-archeoloog van Zaanstad. Voor zijn onderzoek voorzag zij hem van informatie over tegels in het Czaar Peterhuisje en zij bracht hem in contact met medewerkers van het Zomerpaleis Menshikov en de Hermitage in Sint Petersburg.

Czaar Peterhuisjes wereldwijd

Het onderzoek naar Czaar Peterhuisjes wereldwijd zal in 2016 uitmonden in een nieuw paneel dat zal worden toegevoegd aan de presentatie. Er werd hiervoor samenwerking gezocht met Russische partnermusea uit Tallinn (Estland), St. Petersburg en Moskou. De collega's van deze Czaar Peterhuisjes werkten genereus mee en leverden tekst en beeldmateriaal.

33

Hembrugmuseum

Op het Hembrugterrein in het zuiden van Zaandam is sinds 2006 het particuliere Hembrugmuseum gevestigd. Het museum vertelt het verhaal over de *Artillerie Inrichtingen*, de wapen- en munitiefabriek die vanaf het einde van de negentiende eeuw tot 2003 op het Hembrugterrein was gevestigd. Het initiatief voor het behouden van dit industrieel erfgoed werd in 2003, vlak voor de sluiting van *Eurometaal NV* (de laatste erfopvolger van de Artillerie Inrichtingen) genomen door oud-werknemer Peter de Vries. Hij redde waardevolle objecten en archivalia tijdens de ontmanteling van het bedrijf en legde een verzameling aan die de basis van het huidige Hembrugmuseum vormt.

Het Rijksvastgoedbedrijf begon ondertussen met het ontwikkelen van herbestemmingsplannen en onderdeel daarvan was de vraag welke plek het Hembrugmuseum op het Hembrugterrein nieuwe stijl moest krijgen.

In de eerste helft van 2015 werd een reeks verkennende gesprekken gevoerd tussen het Zaans Museum, het Hembrugmuseum, de Gemeente Zaanstad en het Rijksvastgoedbureau. Dit mondde uit in de gezamenlijk geformuleerde ambitie om stapsgewijs een vernieuwende museale presentatie van de industrie-geschiedenis op Hembrug te willen opbouwen met een breed publiek als doelgroep. Het businessplan op hoofdlijnen werd in de tweede helft van het jaar nader uitgewerkt.

Educatie & Activiteiten

Museumlocaties op de Zaanse Schans

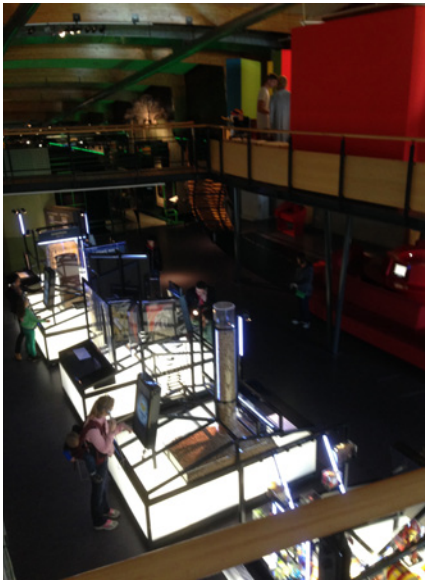
Centraal in het vernieuwde presentatieconcept voor de museumlocaties op de Zaanse Schans staat dat duiding en demonstratie over de panden en de ambachten wordt gegeven door vrijwillige gastvrouwen en -heren. Dit element betekende een nieuwe taak voor de afdeling Presentatie & Educatie. Er werd een plan ontwikkeld om deze vrijwilligers te werven, op te leiden en te begeleiden tijdens hun werkzaamheden. In december was een eerste groep van elf vrijwilligers geworven, die in januari 2016 aan hun training zouden beginnen.

Educatieve programma's

In 2015 werden zeven educatieve programma's aangeboden aan leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs. In de Zaanstreek boeken scholen voor primair onderwijs via cultuurmakelaar *Cultuurmenu Zaanstreek* kunst- en cultuur educatieve programma's bij verschillende aanbieders. De grootste afname van schoolprogramma's van het Zaanse Museum gebeurt via het Cultuurmenu.

De coördinatie van het Cultuurmenu ligt bij *Fluxus, centrum voor de kunsten Zaanstad*. Medewerker educatie Eva Rijs nam als lid deel aan de vergaderingen van de Erfgoedcommissie. Deze commissie beoordeelt of nieuwe programma's gericht op erfgoededucatie in het Cultuurmenu worden opgenomen en bewaakt de kwaliteit van de programma's. Vanuit deze hoedanigheid adviseerde Eva Rijs daarnaast op aanvraag over de ontwikkeling van educatieve middelen en programma's. Een doorbraak en stimulans voor het schoolbezoek betekende de overeenkomst met Stichting de Zaanse Schans waarin werd vastgelegd dat ouders die groepen leerlingen uit het primair onderwijs begeleiden tijdens educatieve programma's niet langer hoeven te betalen voor het parkeren op het parkeerterrein van de Zaanse Schans. In verleden bleken de parkeerkosten een flink obstakel te vormen voor het al dan niet bezoeken van het museum voor een educatief programma.

‘Wat een verbetering ten opzichte van de vorig
opstelling Overzichtelijk en logisch en boeiend. Zéér
informatief, echter zonder dat het te veel wordt!
Complimenten.’

Het aantal leerlingen dat het museum in schoolverband bezocht en een educatief programma volgde viel tegen. De oorzaak hiervan ligt in het feit dat er geen educatieve programma's zijn ontwikkeld bij de drie nieuwe presentaties die in december 2014 zijn opgeleverd. Succesvolle programma's die in voorgaande jaren grote aantallen leerlingen hadden getrokken, kregen dus nog geen vervolg in de nieuwe presentaties. Eén 'oud' educatief programma werd in aangepaste vorm aangeboden onder de titel Nijvere Neeltje aan de groepen 1 & 2 en 3 & 4. Daarnaast werden concepten ontwikkeld voor twee nieuwe educatieve programma's: *De Zaanstreek Maakt Het!* en *Monet in de Zaanstreek*. Deze programma's zullen worden opgenomen in het educatief aanbod voor schooljaar 2016-2017.

Activiteiten

Het museum organiseerde diverse activiteiten. In de schoolvakanties waren deze gericht op families met kinderen. Met name de activiteiten in de herfstvakantie, aansluitend bij het thema van de maand Oktober Cacaomaand, en in de kerstvakantie werden goed bezocht. Ook het Weekend van de Wetenschap (17 en 18 oktober) stond in het teken van chocolade. In het Rabo Atelier deden kinderen proefjes met chocolade en in de Verkade Experience werd het theaterstuk Zaanse Chocoladefabriek opgevoerd.

Het museum organiseerde verder activiteiten tijdens de Folkloremarkt op de Zaanse Schans, het Kinderboekenweekfeest in het Zaantheater en het Sinterklaasfeest in het Zaanse Museum en op de Zaanse Schans. Daarnaast nam het Czaar Peterhuisje deel aan Open Monumentendag.

Representatie

— Op 6 november ontving Karen Tessel, hoofd Presentatie & Educatie, de heer Leo Walraven, penningmeester van het P.M. Duyvisfonds, c.s. Karen hield een toespraak over *De verleiding van het Zaanse landschap*, de presentatie rond 'De Voorzaan en de Westerhem' van Claude Monet.

— Op 7 december ontvingen directeur en hoofd presentatie & educatie Harrie Swinkels, algemeen directeur van Fluxus, centrum voor de kunsten Zaanstad, en 8 oud-directeuren van culturele instellingen uit Noord-Holland.

— Op 11 december sprak het hoofd presentatie & educatie bij de presentatie van het boek *De Zaanse Agora* van Peter Henk Steenhuis over *De Voorzaan en de Westerhem*.

‘Mooie machines!
Lekkere koekjes.’

uld

was. In het toen gepu-
centraal Economisch
nde het Planbureau
n 1,8 procent.

me komt niet als een
erder is het opmerke-
bloem zo voorzichtig
ie doet het steeds be-
ureau sprak in maart
gestaag, maar niet uit-
el'. Sindsdien worden
alleen maar positiever.

gevolg dat de Voor-
wel bij de inkomsten
gaven meevallers kan
belastinginkomsten
or hogere winsten bij
n de uitgaven aan bij-
erkloosheidsuitkerin-
dan verwacht. Eerder
e uitgavenmeevallers
zorg.

kelijke tegenvaller is

'De Voorzaan en de Westerhem' (1871), Claude Monet.

'Zaanse' Monet i

Zaans Museum koopt voor ruim mi

MARKETING & SALES

39

s weer thuis

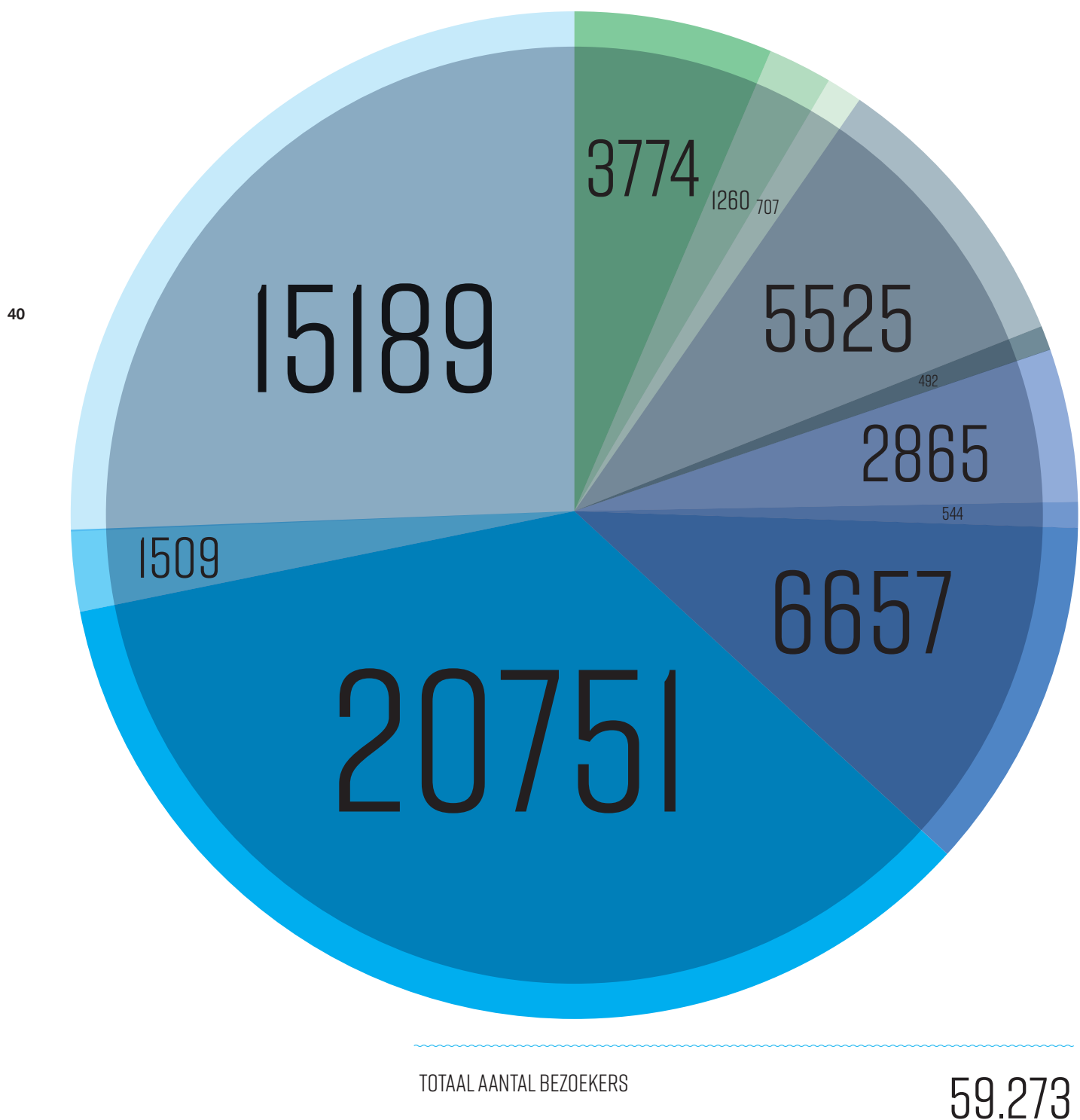
ljoen schilderij van Zaandam

Bezoekers

Zaans Museum

Het Zaans Museum heeft 2015 afgesloten met een overschrijding van de grens van 70.000 bezoekers. Het museum trok in 2015 70.268 bezoekers (59.273 Zaans Museum en 10.995 Czaar Peterhuisje). Een groei van 2,4% ten opzichte van het aantal in 2014, waarin het museum 68.621 bezoekers trok. Het museum ontving in 2015 veel bezoekers met een Museumkaart en Amsterdam City Card. Daarnaast bleef de Zaanse Schans Card belangrijk. Het aantal gebruikers van de Zaanse Schans Card steeg licht tot 13.949, een stijging van 5,7%. Vanaf 1 september 2015 biedt het Zaans Museum ook gratis toegang aan houders van een Stadspas (die door de gemeente Amsterdam gratis verstrekt wordt aan mensen met een laag inkomen).

BEZOEKERSAANTAL ZAANS MUSEUM

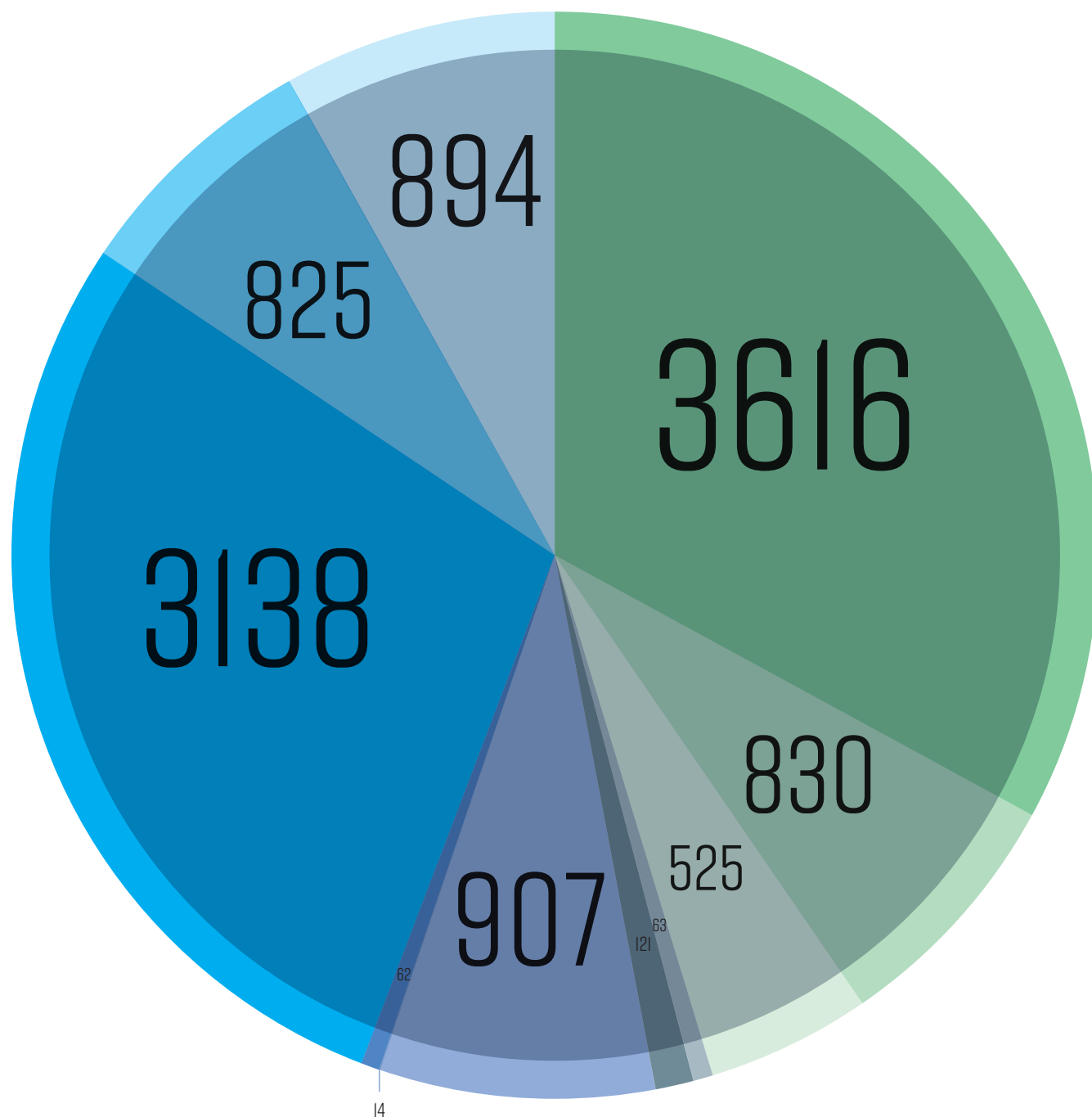

- VOLWASSENEN (NORMAAL TARIEF)
- 65+
- T/M 3 JAAR
- 4 T/M 17 JAAR
- GJP STUDENT
- VRIJ ENTREE
- HOLLANDPAS
- I AMSTERDAM CITY CARD
- MUSEUMKAART
- SCHOOLBEZOEK
- GROEPEN

Czaar Peterhuisje

Het Czaar Peterhuisje sloot 2015 af met goede bezoekersaantallen. Er zijn in totaal 10.996 bezoekers geweest; ca. 49% uit Nederland (5351 personen) en 35% uit Rusland (3874 personen). Daarnaast zijn er in totaal 976 scholieren geweest (een kleine daling van 7% t.o.v. van vorig jaar).

BEZOEKERSAANTAL CZAAR PETERHUISJE

41

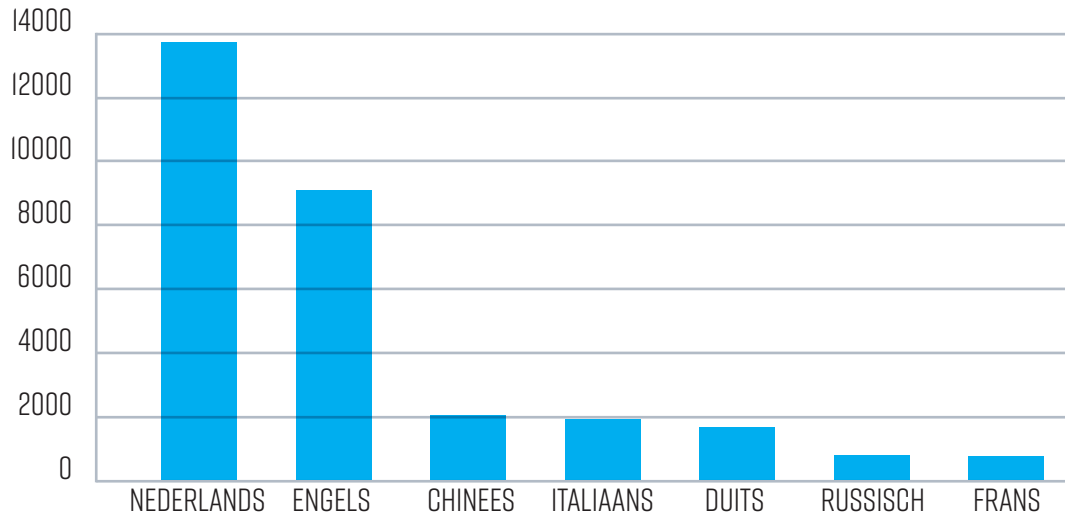
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS

10.995

Audiotours

Bezoekers maakten in 2015 veelvuldig gebruik van de audiotours die het Zaans Museum sinds de herinrichting eind 2014 in verschillende talen kosteloos aan bezoekers beschikbaar stelt. Dit vertaalt zich in een hoger gebruik dan was ingeschat: 30.059 audiotours i.p.v. de prognose van 27.000 exemplaren. De Nederlandse en Engelse audiotours werden met respectievelijk 13660 en 9104 het meest gebruikt. Maar ook de andere talen vonden gretig aftrek: Chinees 2027, Italiaans 1945, Duits 1658, Russisch 836 en Frans 829.

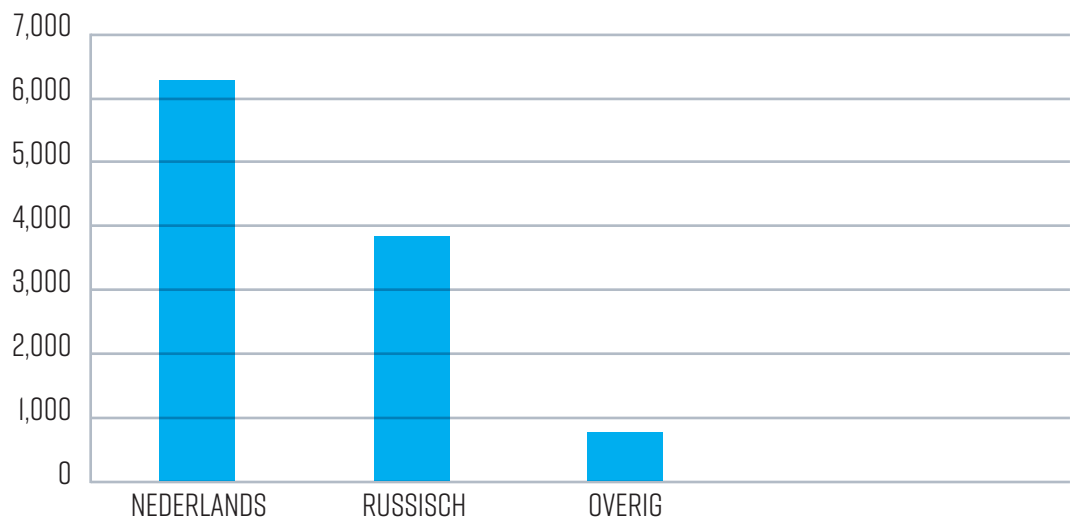
NATIONALITEITEN AUDIOTOURS ZAANS MUSEUM

Publieksonderzoek

Het Zaans Museum houdt door middel van postcodes bij waar de individuele bezoekers vandaan komen. In combinatie met het gebruik van de audiotours, heeft het museum daardoor een goed beeld van het land van herkomst van de bezoekers. Om de trends en ontwikkelingen in de samenstelling van de bezoekers nog beter te kunnen bijhouden zal in de komende jaren meer onderzoek gedaan moeten worden.

NATIONALITEITEN BEZOEKERS CZAAR PETERHUISJE

Waardering

Door de bezoekers wordt het Zaanse Museum zeer goed gewaardeerd. In de gastenboeken en op social media als Tripadvisor en Facebook zijn regelmatig positieve reacties te vinden. Mooie citaten staan verspreid over dit jaarverslag in het blauw.

Zaanse Schans Card

In het najaar van 2015 is kritisch gekeken naar de Zaanse Schans Card. De twee bestaande Zaanse Schans Cards waren relatief onvriendelijk voor het publiek, maar ook voor de verkopers in het Zaanse Schans-informatiepunt in het Zaanse Museum en Museum Zaanse Tijd. Baliemedewerkers gaven aan dat de twee Cards onlogisch, ingewikkeld en omslachtig waren om aan bezoekers te verkopen.

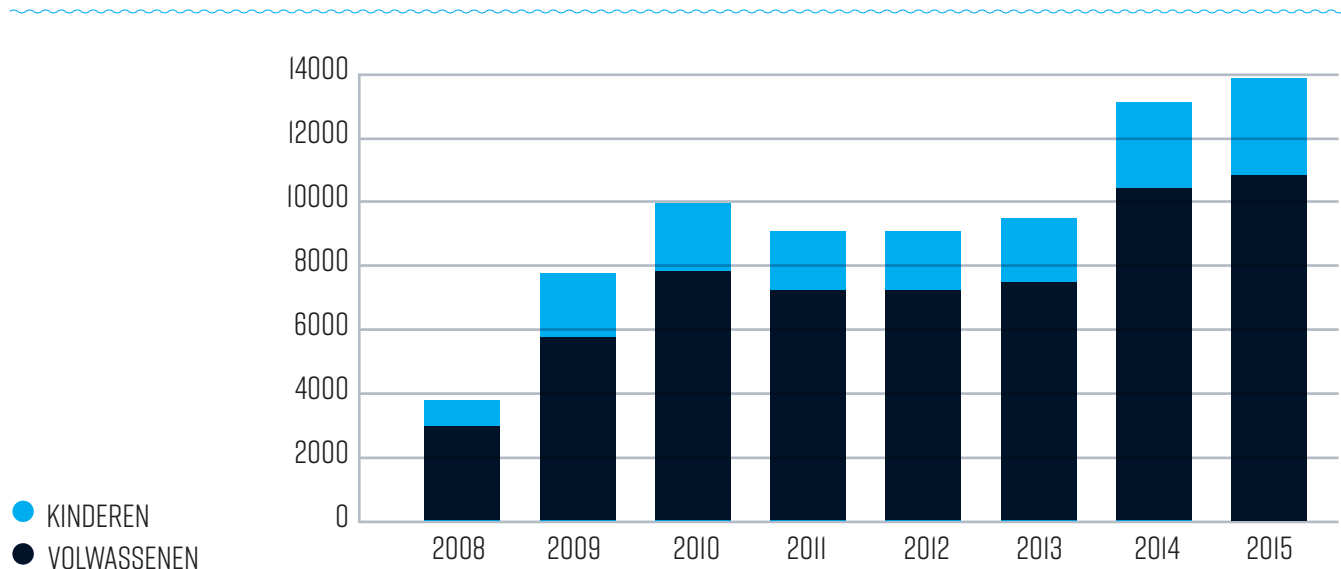
Uitgangspunt voor het nieuwe ticketvoorstel was het versimpelen/makkelijker te verkopen en publieksvriendelijker maken van het totaalaanbod. Een attractieve Zaanse Schans Card is voor bezoekers, musea en veel ondernemers een onmisbaar product.

Belangrijkste uitgangspunten voor de nieuwe Zaanse Schans Card zijn:

- 1 Zaanse Schans Card: all inclusive met overzichtelijk aanbod
 - Parkeren goedkoper voor bezoekers met Zaanse Schans Card
 - Logisch verkoopverhaal voor baliemedewerkers op alle locaties (Zaans Museum, Museum Zaanse Tijd en andere verkooplocaties op de Zaanse Schans).
- Het voorstel is met alle betrokken partijen en ondernemers uitvoerig besproken en de reacties waren louter positief. Met als resultaat dat deze nieuwe opzet van de Card vanaf de start van het toeristenseizoen in 2016 zal ingaan.

VERKOOP VAN DE ZAANSE SCHANS CARD

43

‘Merci, J’ai passé
d’agréable Moments.’

Missie

In augustus 2015 is een nieuwe missie voor het Zaanse Museum bestuurlijk vastgesteld: Het Zaanse Museum is een cultuurhistorisch museum, dat zich wil profileren als educatieve en attractieve publieksgerichte instelling. Het museum heeft een sociale functie en communiceert met een zo breed mogelijk publiek. Het Zaanse Museum is zowel fysiek als inhoudelijk verbonden met de Zaanse Schans en stelt zich ten doel verdieping te bieden aan een (toeristisch) bezoek aan de Zaanse Schans.

Het Zaanse Museum vervult zijn missie door:

- Het beheren, behouden en uitbreiden van de cultuurhistorische, streekgebonden collecties van de 17^e eeuw tot heden, die aansluiten bij de Zaanse leef-, woon- en bedrijfscultuur waarin de mensen centraal staan.
- Een actief onderzoeks- en publicatieprogramma, gebaseerd op de collectie en zijn verhalen.
- Een programma van tentoonstellingen, activiteiten en evenementen dat de reikwijdte en aantrekkingskracht van de vaste presentaties vergroot en versterkt.
- Het ten dienste stellen van de vaste tentoonstelling van het museum aan het pregnante bezoekmotief van toeristen aan de Zaanse Schans – beleving van het authentieke Holland – door de relatie te tonen met de historie en identiteit van de Zaanstreek en diens bewoners door de eeuwen heen.
- Een Buitenmuseum op verschillende locaties op de Zaanse Schans waarmee aan de hand van levende geschiedenis een historisch verantwoord beeld wordt geschetst van leven en (ambachtelijk) werken van Zaanse kunstenaars in de 19^e en vroeg-20^e eeuw.
- Een educatief programma dat tegemoet komt aan de behoeften van het onderwijs alsmede bezoekers, zowel individueel als in groepsverband.
- Een structureel burgerparticipatieproject waarmee bewoners in de Zaanstreek hun eigen geschiedenis beschrijven, behouden en levend houden, gefaciliteerd, beheerd en begeleid door het museum.
- Een levendige online aanwezigheid, dienstbaar aan de regionale samenleving en de internationale bezoekers als relevant platform voor kennis- en ervaringsuitwisseling alsmede sociale ontmoeting.
- Een spilfunctie te vervullen op museaal erfgoedgebied binnen de regio door het beheer van meerdere museale dependances zoals het Czaar Peterhuisje en (de gepresenteerde collectie van) het Honig Breethuis.

45

Positionering

Eind 2015 besloot het Zaanse Museum om gebruik te maken van de naam Verkade Experience i.p.v. Verkade Paviljoen. Met als doel: zowel het Zaanse Museum als de presentatie rond Verkade beter te positioneren.

Zaans Museum | Verkade Paviljoen

Na de uitbreiding van het Zaanse Museum met het Verkade Paviljoen koos de toenmalige directie in 2009 ervoor om het paviljoen naast het Zaanse Museum als separaat merk in de markt te zetten. Beide namen worden sindsdien gelijkwaardig naast elkaar gebruikt. In promotiemiddelen ligt de nadruk soms op het Verkade Paviljoen, soms op het Zaanse Museum. En soms wordt het Zaanse Museum helemaal niet genoemd.

Naamsbekendheid

De reden voor de keuze is begrijpelijk; Verkade geniet een enorme naamsbekendheid. Echter, het resultaat is desalniettemin niet altijd wenselijk: door het Verkade Paviljoen als corporate merk te positioneren raakte het hoofdmerk, Zaanse Museum, in veel gevallen ondergeschikt aan het submerk, Verkade. Met als gevolg dat:

- het Zaanse Museum (met name buiten de regio) minder bekendheid geniet dan het Verkade Paviljoen.
- het Zaanse Museum moeilijk geladen kan worden naast het bekende merk Verkade.
- (potentiële) bezoekers het vermoeden hebben dat het Verkade Paviljoen een op zichzelf staand museum is.

Dit bleek ook tijdens onze deelname aan de Uitmarkt in augustus 2015 waar een aanzienlijk aantal bezoekers naar het Verkademuseum vroeg (en het Zaans Museum dikwijls niet kende). De naam 'paviljoen' wekt dit voor een groot deel in de hand. Daarom is eind 2015 de noodzaak ingezien om de presentatie een naam te geven waarin verwezen wordt naar de inhoud en niet het gebouw.

Verkade Experience

Met de naam Verkade Experience kunnen zowel het Zaans Museum als de Verkade-presentatie veel beter gepositioneerd worden:

- Verkade Experience doet eer aan de omvang van de presentatie.
- Verkade Experience laat het blijken dat het om een (interactieve) belevenis gaat.
- Verkade Experience spreekt de belangrijkste doelgroep van het paviljoen aan: families met kinderen.
- Verkade Experience kan optimaal gepositioneerd worden als aparte presentatie binnen het Zaans Museum.

Nieuwe positionering

Voor de positionering en lading van het Zaans Museum is het van groot belang dat de naam op zichzelf staand gebruikt gaat worden. In plaats van het gebruik van twee corporate merken naast elkaar zal de Verkade Experience veel duidelijker als onderdeel van het Zaans Museum naar buiten gebracht gaan worden.

De Verkade Experience is in wezen een permanente tentoonstelling binnen het Zaans Museum. En op deze manier zal de presentatie ook naar buiten gebracht gaan worden. Dit betekent bijvoorbeeld geen aparte website voor de Verkade Experience, maar de Verkade presentatie nadrukkelijk onderdeel laten uitmaken van de site van het Zaans Museum. In 2016 wordt deze nieuwe positionering verder uitgerold.

Publiciteit

Zaans Museum

In 2015 zette het Zaans Museum zowel de Zaanstreek als het museum landelijk op de kaart door binnen vier maanden twee keer het NOS Achtuurjournaal en het NOS Jeugdjournaal te halen. De aanleiding hiervoor was de aankoop en presentatie van het Zaanse werk van Claude Monet 'De Voorzaan en de Westerhem'. Naast het NOS journaal stond het nieuws over de recordaankoop zowel in juni als oktober groots in alle landelijke dagbladen, was het schilderij primetime 'live' te zien in 'Jinek' en werd er uitgebreid aandacht aan de bijzondere aankoop van het Zaans Museum geschonken op de landelijke radio (waaronder de journaals op Radio 1). Ook de regionale media bleven niet achter; de aankoop kreeg veel aandacht in de regionale bladen, waaronder het Noord-Hollands Dagblad, en op Radio en TV Noord-Holland.

Naast het mediaspektakel rond Monet werd er, met name in de regionale media, ook aandacht besteed aan andere persberichten van het Zaans Museum.

De inhoud varieerde van de viermaandelijks wisselende tentoonstellingen over de Verkade-plaatjes tot educatieve activiteiten zoals 'schilderen met cacao' en het 'beschilderen van een tegeltje' naar voorbeeld van de tijdelijke plaatjes-tentoonstelling 'Vetplanten'. Ook waren er persberichten over evenementen als de Museumweek, een lezing van Marijke C. Pette over het Zaanse familiebedrijf Pette Cacao, een themamiddag over 70 jaar vrijheid, en activiteiten tijdens de Maand van de Cacao en het grote Sinterklaasfeest.

Czaar Peterhuisje

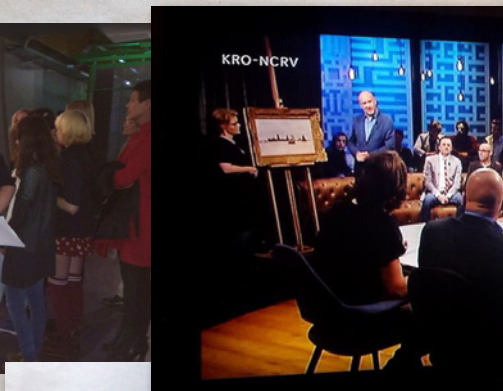
De beheerder van het Czaar Peterhuisje, Farida Guseynova, heeft diverse interviews gegeven aan journalisten van televisie- en radioprogramma's. Er waren televisieopnames voor 'Geloof en een Hoop Liefde' van de Evangelische Omroep (19 februari) en voor het RTL4 programma 'House Vision' (23 mei). In de uitzending vertelde de beheerder over het Czaar Peterhuisje en het verblijf van de Russische Tsaar in Zaandam. Op 12 juli was het Czaar Peterhuisje

ZAANDAM | Het Zaans Museum heeft voor ruim 1.160.000 euro een schilderij gekocht van de hand van Claude Monet (1840-1926). De Franse schilder maakte het doek *De Voorzaan en de Westerhem* toen hij in 1871 in Zaandam was. Het was gisteren precies 144 jaar geleden dat Claude Monet

voet aan wal zette in Zaandam en er 4 maanden met vrouw en kind bleef. Het landschap, de molens, de rivier de Zaan en de houten huizen boeiden Monet zo dat hij er 25 werken schilderde. Met de aankoop van het schilderij is het Zaanse Museum het derde museum in Nederland met een Monet in de col-

lectie. Van de vijftientwintig Zaanse werken waren er tot nu twee in Nederland: in de collecties van het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller. Het werk is de duurste aankoop in de geschiedenis van het museum. De aanschaf is mogelijk gemaakt met steun van onder meer de Vereniging Rembrandt.

Het Zaanse Museum heeft voor ruim 1.160.000 euro een schilderij gekocht van Claude Monet (1840-1926). Het is de duurste aankoop die het museum ooit deed. De Franse schilder maakte het doek 'De Voorzaan en de Westerbank' toen hij in 1871 in Zaandam was. Het is gisteren precies 144 jaar geleden dat Claude Monet voet aan wal zette in Zaandam en er vier maanden met vrouw en kind bleef. Jans

Ivo Laan

Zaandam * Het heeft er nog om gespannen of de aankoop van de Zaanse Monet die het Zaanse Museum gisteren presenteerde wel ging lukken. Dat zei directeur Jan Hovers gisteren na de presentatie van het schilderij De Voorzaan en Westerhem (1871).

Het museum kocht het doek van de beroemde antiekwinkel M.S. Rau in New Orleans voor ruim 1 miljoen euro. Aanvankelijk was het Zaans Museum de enige partij met wie zaken werden gedaan. „Maar ineens kwam er een telefoontje dat er ook grote belangstelling was vanuit het Midden-Oosten”, zegt Hovers. „Je weet niet of dat echt is, of dat tactiek is.” Toen zette het museum er nog meer vaart achter om de koop rond te krijgen. De vraagprijs was eerst 1,8 miljoen dollar. Hovers, lachend: „We hebben er nog wel wat van af onderhandeld.”

Het totale bedrag van 1.160.000 euro is bijeengebracht door Vereniging Rembrandt, verschillende Zaanse fondsen én als laatste de gemeente Zaanstad. Wethouder Dick Emmer: „De gemeente heeft echt het laatste bedrag dat nog nodig was.”

ervator Hester Wandel en directeur Jan Hooijs van het Zees Museum bij De Vloot aan de Westerschelde.

[illegible]

Zorgverlener klaagt SVB aan

Dr. Anne van Jaarsveld

Dan **Helder** ■ Oud-
Gemeentemeester (niet) bewijst
dus aan bij de politie, omdat
hem inbreuk is gemaakt op
zijn privacy. Hij stelt dat de ge-
meente smadelijk zijn toezicht
over telefoonboeken heeft ge-
maakt.

[illegible]

De voorzitter van de werkgroep, de heer J. van der Vliet, heeft de afsluitende vergadering van de werkgroep op een zeer succesvolle wijze afgesloten. De werkgroep heeft de afsluitende vergadering op een zeer succesvolle wijze afgesloten. De werkgroep heeft de afsluitende vergadering op een zeer succesvolle wijze afgesloten.

Van de 5000

Nancy Uberl
 Document communiqué de SVU

in beeld op het 'Podium on Tour' op NPO 2. De opnames hadden betrekking op het Peter de Grote Festival te Groningen. Op 10 september 2015 was er een interview over het Czaar Peterhuisje met Rijdende reporter Bart Breukel van Radio Noord Holland.

Verder verschenen er mooie artikelen over Czaar Peterhuisje in onder meer het magazine Didactief en op de website van Blini Reizen. Blini Reizen verzorgt onder andere reizen naar de voormalige Sovjet-Unie landen, India, Sri Lanka en Iran.

Partners

In 2015 ging het Zaans Museum samenwerkingsverbanden aan met hoogwaardige nieuwe partners en zijn bestaande samenwerkingsverbanden gecontinueerd.

Samenwerkende Amsterdamse Musea

In de zomer werd het Zaans Museum onderdeel van de Samenwerkende Amsterdamse Musea (SAM). In praktijk betekent dit dat er korte lijntjes zijn tussen het Zaans Museum en alle musea in de Amsterdamse metropool. Directeur van het Zaans Museum, Jan Hovers, neemt tweemaandelijks deel aan het directeurenoverleg OAM en het hoofd Marketing & Sales, Marije Kool, aan het marketingoverleg MOAM. Tevens wordt het Zaans Museum meegenomen in alle producten die door SAM op de markt gebracht worden. In 2015 betrof dit een kwartetspel en kleurboek.

MuseumVereniging

De samenwerking met de MuseumVereniging is in de lijn van de voorgaande jaren voortgezet. Het Zaans Museum is meegenomen in nieuwe producten, waaronder de Museumagenda 2015 en het Museumspel van de MuseumVereniging en de BankGiroLoterij. Daarnaast is er in februari een speciale actie voor Museumkaarthouders geweest met actieve promotie via de nieuwsbrieven van de MuseumVereniging. Museumkaarthouders kregen gedurende de actieperiode een gratis Verkade-blik bij een bezoek aan het Zaans Museum. Ruim 2000 Museumkaarthouders maakten gebruik van deze actie. Natuurlijk nam het Zaans Museum in april weer deel aan de Museumweek in april met extra korting voor bezoekers en speciale activiteiten voor families met kinderen. Nieuw in 2015 was de Rabo Museumkidsweek. Het Zaans Museum deed zeer actief mee aan dit initiatief met allerlei activiteiten in het teken van chocolade en cacao. In mailingen t.b.v. de Rabo Museumkidsweek zijn de activiteiten uitgebreid meegenomen door de MuseumVereniging, wat resulteerde in veel aandacht en publiek.

Amsterdam Marketing

Begin september is een positief en constructief gesprek gevoerd met Frans van der Avert, directeur Amsterdam Marketing, door de directeur en het hoofd Marketing & Sales van het Zaans Museum. Onderwerp van het gesprek was de positionering en profilering van het Zaans Museum – en in het verlengde daarvan de Zaanstreek – binnen de metropoolregio Amsterdam. In 2016 zal de samenwerking met Amsterdam Marketing verder geïntensiveerd worden.

NS

In het najaar van 2015 is gestart met een samenwerking met de NS. Zo is er een Spoordeelactie geweest (treinkaartje + toegang tot het Zaans Museum en korting op de Zaanse Schans) en zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuw toeristisch product in 2016.

Verkade

Vaste partner Verkade is onlosmakelijk verbonden met het Zaans Museum. Een blijk van deze bijzondere samenwerking is de persoonlijke en uitgebreide wijze waarop de nieuwe leden van het managementteam van het Zaans Museum in het najaar door de heer Tom Verkade (Stichting Beheer Cultureel Erfgoed Verkade) zijn meegenomen naar de Verkade Fabriek in het centrum van Zaandam. Daar volgden een mooie rondleiding door de fabriek door Fred Kruit en ontvangst bij Dick Kuiper (Managing Director Koninklijke Verkade).

‘It was an amazing place and I enjoyed it a lot! I liked how you got a lot of important information of how they made the biscuits inside. I also enjoyed the show. The cookies where AWESOME. Thx!’

In navolging van dit ontvangst is er in de kerstvakantie voor het eerst een actie geweest voor de personeelsvereniging van Koninklijke Verkade: korting op een bezoek aan het Zaanse Museum incl. gratis kopje koffie. In het personeelsblad van Verkade kreeg de actie veel aandacht. In 2016 zal deze samenwerking gecontinueerd worden.

Zaanse Schans

De samenwerking met de Zaanse Schans is in 2015 verder geïntensiveerd. In het najaar heeft het nieuwe hoofd Marketing & Sales van het Zaanse Museum uitgebreid kennisgemaakt met Stichting de Zaanse Schans en alle ondernemers en musea op de Schans. Daarnaast schuift hoofd Marketing & Sales van het Zaanse Museum vanaf september tweemaandelijks aan bij het Marketingoverleg Zaanse Schans (daarvoor nam de directeur van het Zaanse Museum deze rol voor zijn rekening).

Stichting Monet in Zaandam

De samenwerking met Stichting Monet in Zaandam bereikte in 2015 een hoogtepunt met de aankoop van ‘De Voorzaan en de Westerhem’. Tijdens de presentaties en media-aanvragen rond de aankoop is de Stichting door het Zaanse Museum nadrukkelijk betrokken. In beide uitzendingen van het NOS Achtuurjournaal is ook de Stichting aan het woord geweest. Tijdens de twee presentaties van het schilderij is op ludieke wijze verteld hoe samenwerking met de Stichting de aankoop aangezwengeld heeft [zie ook het Collectie-hoofdstuk]. In samenwerking met de Stichting zijn langs het braakliggend terrein aan de Westzijde in Zaandam grote Monet-banieren geplaatst. Bovendien zijn er constructieve gesprekken geweest tussen MT-leden van het Zaanse Museum en het bestuur van de Stichting Monet in Zaandam om de toekomstige samenwerking te bespreken.

Stad aan de Zaan

In 2015 is er veel gebeurd in Zaanstad. Het is het jaar dat in Amsterdam ‘SAIL 2015’ heeft plaatsgevonden (19 t/m 23 augustus). Deze periode en de aanloop er naartoe (van mei t/m oktober) greep Zaanstad aan om er een ‘feest der verbinding’ van te maken. Een feest waarbij verschillende maatschappelijke doelgroepen in de Zaanstreek werden betrokken. Dit deed Zaanstad onder de noemer ‘Stad aan de Zaan, editie 2015’. Alle activiteiten in Zaanstad als ‘Festival Industrie Cultuur’, ‘de Verhalenbank’ en de Oktober Cacaomaand’ vielen onder deze noemer. Het Zaanse Museum nam deel aan deze activiteiten.

Stichting Zaanse Industriebouwkultuur

In 2015 is een samenwerking opgestart met Stichting Zaanse Industriebouwkultuur. Deze organiseerde het Festival Industrie Cultuur, een creatief en authentiek festival gericht op het ervaren en beleven van de Zaanse cultuur, industrie en industriële geschiedenis in de Zaanstreek. Het Zaanse Museum sloot in het programma met diverse activiteiten aan bij de ‘Oktober Cacaomaand’. Qua promotie heeft het Zaanse Museum actief ingezet op promotie van de Cacaomaand, wat onder meer geresulteerd heeft in advertenties in de kinderladder van de Uitkrant en Amsterdam Marketing, promotie tijdens de Uitmarkt, aandacht in de nieuwsbrief

van de MuseumVereniging en een samenwerking met het populaire online familie/kinderplatform Kidsproof. Ook de activiteiten die het Zaans Museum organiseerde in het kader van 'Het weekend van de Wetenschap' positioneerde het museum als onderdeel van de cacaomaand. De komende jaren zal het Zaans Museum de maand oktober – als onderdeel van Stad aan de Zaan – blijvend in de markt zetten als 'Oktober Cacaomaand'.

Stichting Monumenten Spreken

De samenwerking met Stichting Monumenten Spreken, die werd opgestart in 2012, werd voortgezet. De Stichting maakt indrukwekkende mini-documentaires over de 28 oorlogs- en verzetsmonumenten in de Zaanstreek. Deze zijn te bekijken in de Verhalentafel in de presentatie van het museum [zie verder het hoofdstuk Presentatie & Educatie]. Op zondag 1 februari en zondag 13 december vonden twee goedbezochte premières van nieuwe mini-documentaires plaats in het Zaans Museum. Na de premières zijn de films opgenomen in de fysieke presentatie van de Verhalenbank in het Zaans Museum.

Rabobank

Voor vaste sponsor Rabobank regelde het Zaans Museum een speciale klantenactie naar aanleiding van de steun voor de aankoop van 'De Voorzaan en de Westerhem'. In het magazine van de Rabobank is uitgebreid aandacht geweest voor het Zaans Museum, de bijzondere aankoop en de actie.

Gemeentearchief

De samenwerking met het Gemeentearchief is structureel voortgezet. Naast de reguliere samenwerking heeft het Zaans Museum museumdocenten uitgeleend t.b.v. de educatieve projecten.

Bibliotheek Zaandam

Voor de Bibliotheek Zaandam heeft het Zaans Museum 5000 boekenleggers ontwikkeld. Bezoekers konden de boekenleggers het hele jaar gratis meenemen uit de Bibliotheek.

Sales

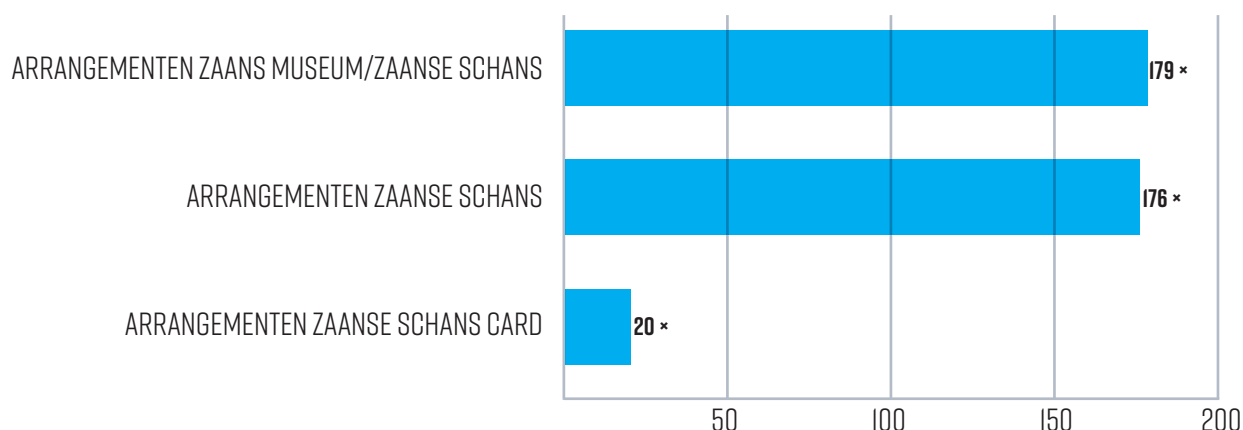
Vaste partners arrangementen

In samenwerking met hotels in de regio – als ZaanInn en Inntel – en diverse partijen op en rond de Zaanse Schans – waaronder Vereniging de Zaanse Molen, Museum Zaanse Tijd, de Zaanhopper, het Zaanveer, restaurant De Hoop op d' Swarte Walvis, pannenkoekenrestaurant de Kraai, Kaasboerderij de Catharina Hoeve, Kooijman Souvenirs & Clogs, Cacaolab, Zaanse Schans Bike Rental – heeft het Zaans Museum weer een gevarieerd aanbod aan arrangementen en rondleidingen aangeboden.

Groepsbezoek

Het Zaans Museum ontving in 2015 weer veel groepen, zowel in zakelijk als in privéverband. Bijna 3500 personen namen deel aan een rondleiding in het Zaans Museum en/of op de Zaanse Schans. De meest succesvolle arrangementen waren Typisch Hollands, afgenomen door 1774 personen, en het Seizoensarrangement, dat door 497 personen geboekt is (t.o.v. 323 personen in 2014). Dit jaar kwamen er voor het eerst groepen van de Stichting Vier Het Leven. Sinds enkele jaren ontvangt het Zaans Museum ook regelmatig groepen via het project 'Eropuit met de Zonnebloem'.

AANTAL ARRANGEMENTEN 2015

Bijzonder ontvangst

In maart ontving het Zaans Museum een bijzondere groep: een voetbalteam van vijftien Colombiaanse voetbalmeisjes uit de meest achtergestelde wijken van Bogota, plus begeleiders. In het kader van het project 'Integrarte' waren ze ruim een week in Nederland om te spelen tijdens het internationale jeugdvoetbaltoernooi Easter Open. In korte tijd maakten ze kennis met Nederland door onder meer mee te lopen op een middelbare school en te logeren bij gastgezinnen. Ook zagen de tieners voor het eerst de zee en gingen ze naar de Zaanse Schans en het Zaans Museum. In het museum bekeken ze de presentaties met een Spaanse audiotour.

51

Kinderfeestjes

In totaal namen bijna 200 kinderen deel aan een verjaardagsfeestje in de Verkade Experience. De wervingstekst luidde: 'Trek je werkkleding aan en kruip in de huid van een koekenbakker, cacao-expert of chocolade- en koekjes inpakker. Je wordt meegenomen naar de 'Verkade Fabriek' waar je allemaal leuke dingen mag doen. Natuurlijk krijgen jullie na het harde werken wat lekkers en is er voor de jarige nog een cadeautje.'

Online

Website

De website van het Zaans Museum was in 2015 helaas regelmatig slecht zichtbaar. Dit bleek te komen door een verouderde versie van het programma waarin de website was gebouwd. Om dit te verbeteren is de content al in 2014 in zijn geheel overgezet naar WordPress. Daarna draaide de website helaas nog steeds niet naar behoren.

Eind 2015 is daarom een start gemaakt ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuwe website voor het Zaans Museum en het Czaar Peterhuisje. Alle teksten zijn herschreven en – na het nodige veldwerk – is het Zaans Museum in zee gegaan met het Rotterdamse bureau Sowmedia dat gespecialiseerd is in Wordpress.

De nieuwe website zal medio 2016 gelanceerd worden.

In 2015 bezochten in totaal 55.738 mensen de website zaansmuseum.nl, waaronder 44.075 unieke bezoekers.

CHOCOL

Social media

In 2015 was het Zaans Museum voor heel even trending topic: zowel op Twitter als op Facebook was de recordaankoop van Claude Monets 'De Voorzaan en de Westerhem' door het Zaans Museum groot nieuws.

Kort daarna is er een start gemaakt met het doorontwikkelen van het social media gebruik door het Zaans Museum. Met als doel: het Zaans Museum duidelijk positioneren, het aantal likes verhogen, de interactie (onder Zaankanter) vergroten, het aanbod van het Zaans Museum promoten en bezoekers blijvend enthousiasmeren. In 2016 zal verder ingezet worden op deze doelen om uiteindelijk zoveel mogelijk traffic naar de website te genereren.

Berichten op Facebook en (op iets minder grote schaal) Twitter zijn ingezet voor een kijkje achter de schermen, actualiteiten in en om het museum, weetjes over de collectie en achtergrondinformatie over activiteiten en tentoonstellingen. Met natuurlijk veel aandacht voor de Verkade Experience, activiteiten die in het teken van Verkade en cacao stonden, en de tijdelijke tentoonstellingen van de plaatjes van Verkade.

Vrienden

Het Zaans Museum is er trots op gesteund te worden door een betrokken Vriendenstichting met leden die het museum een warm hart toedragen. Naast morele steun levert de Vriendenstichting ook jaarlijks een substantiële bijdrage aan de exploitatie van het Zaans Museum en de Verkade Paviljoen. Met de jaarlijkse ondersteuning worden projecten gerealiseerd en objecten voor het museum aangekocht. De donatie van 2015 à €5500 is besteed aan de herinrichting van het Wevershuis.

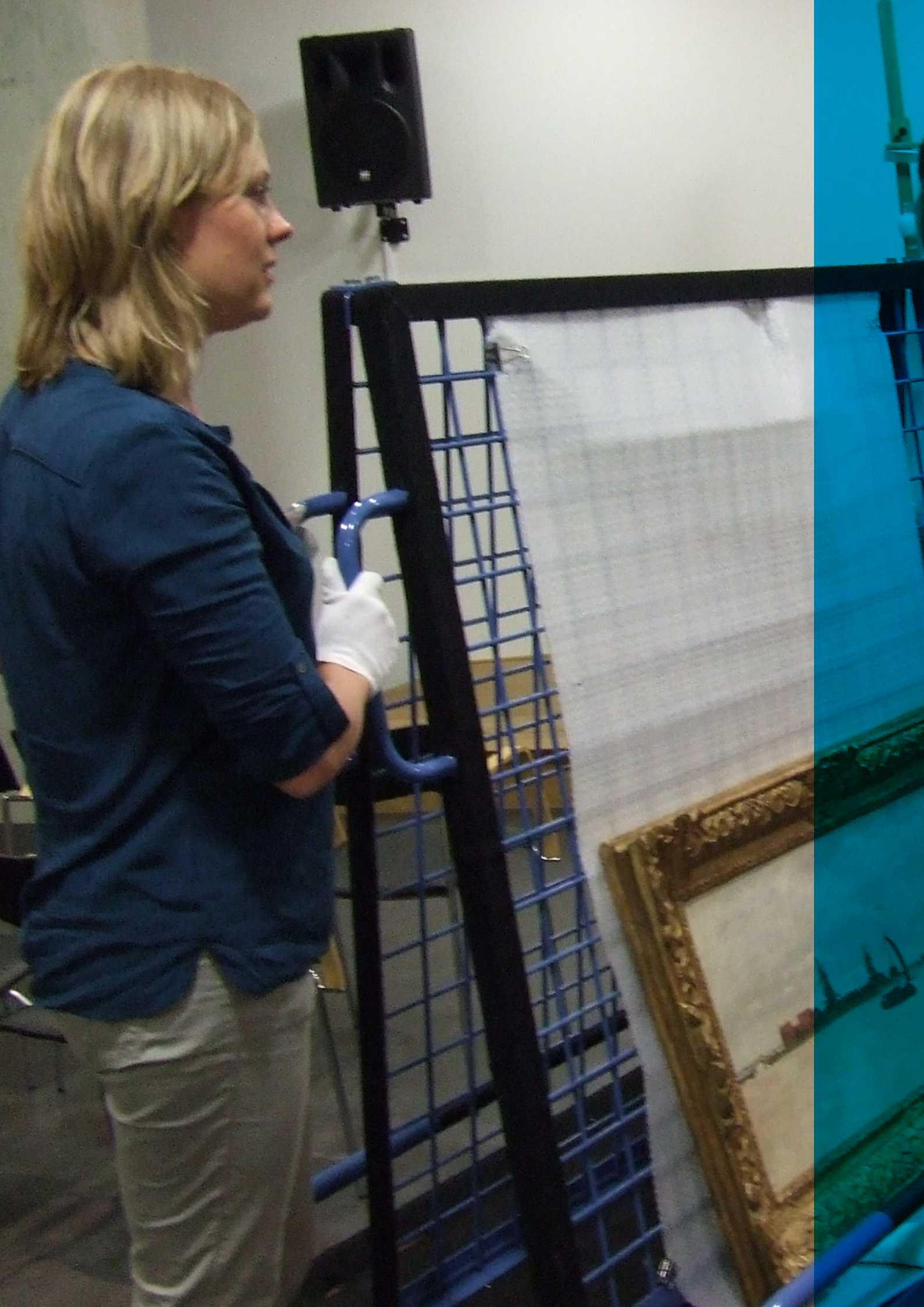
Regelmatig kunnen de Vrienden deelnemen aan activiteiten of bijeenkomsten waarbij zij kunnen zien waaraan het geld is besteed. Dit jaar waren er onder meer speciale bijeenkomsten in september en november. Beide bijeenkomsten – met respectievelijk een vaartocht over de Zaan en een lezing over de aankoop van het Monet-schilderij door conservator Hester Wandel – werden goed bezocht en gewaardeerd.

Helaas neemt het aantal donateurs – geheel in lijn met ervaringen van andere Nederlandse musea – langzaam af; eind 2015 beschikte het Zaans Museum over 272 Vrienden (ten opzichte van 281 Vrienden in 2014 en 296 in 2013).

Het bestuur Stichting Vrienden Zaans Museum en Verkade Experience bestond in 2015 uit:

Tom Syrier	Voorzitter
Bert van Kempen	Vice-voorzitter
An Zegwaard	Secretaris
Jos Raap	Penningmeester
Joke Fieseler	Bestuurslid en PR
Jan Krijt	Bestuurslid
Gerrit Teders	Bestuurslid
Roel Woudt	Bestuurslid

A photograph of two women in a museum or gallery. The woman on the left is younger, with long dark hair, wearing a white t-shirt and dark pants, standing next to a large painting on a blue trolley. The woman on the right is older, with short blonde hair and glasses, wearing a dark blazer and dark pants, gesturing with her hands as if explaining something. The background is a plain wall with a wooden bench. The entire image has a blue tint.

PERSONEEL & ORGANISATIE

2015 was een jaar van herbezinning en nieuwe kansen. Ook op het gebied van personele bezetting. Het totaal aantal betaalde medewerkers per 31 december 2015: 44 (19,8 fte volgens personeelsbestand).

Directie

Sinds 1 januari 2015 is Jan Hovers de nieuwe directeur van het Zaans Museum en het Czaar Peterhuisje. Hovers werkte aanvankelijk vele jaren als regisseur, eindredacteur en uitvoerend producent bij de publieke omroepen KRO en NCRV. Eind 2002 maakte hij de overstap naar de erfgoedwereld. Hij werkte als Hoofd Presentatie bij de Anne Frank Stichting en het Amsterdams Historisch Museum (Amsterdam Museum). Begin 2011 werd hij directeur van het Airborne Museum in Oosterbeek/Arnhem.

Presentatie & Educatie

Op 1 juli 2015 begon Karen Tessel als hoofd Presentatie & Educatie. Voorheen lag de verantwoordelijkheid voor deze gebieden met name bij de directeur. Ellen van Veen, die in februari afscheid nam, was als conservator Educatie & Presentatie verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering. Met de aanstelling van het nieuwe hoofd Presentatie & Educatie werden de taken binnen de afdeling anders verdeeld onder de twee bestaande medewerkers. Eva Rijs ging zich toeleggen op de inhoud en uitvoering van educatieve projecten en onderdelen van presentaties en Maaïke Lintsen op de coördinatie en uitvoering van presentaties en activiteiten.

Karen Tessel studeerde cum laude af in de geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Ze werkte vier jaar als conservator/hoofd collectie en tentoonstellingen in Verzetsmuseum Amsterdam. Ze was hier onder andere verantwoordelijk voor de samenstelling van het succesvolle en meermaals bekroonde Verzetsmuseum Junior, het eerste kindermuseum over de Tweede Wereldoorlog in Nederland.

Educatief medewerkers Maaïke Lintsen en Eva Rijs waren begin 2015 nog met zwangerschapsverlof; Lintsen tot 12 januari, Rijs tot 16 maart. Caroline Vreeling en Lieke Meulenbroek startten beiden in december met een werkervaringsplek.

Marketing & Sales

Voor de personele bezetting van de afdeling Marketing & Sales kan het jaar verdeeld worden in drie periodes: januari-mei, juni-augustus en september-december. In maart 2015 nam het Zaans Museum afscheid van marketeer Daan van de Weijer. Tussen maart 2015 en september 2015 was de functie Hoofd Marketing & Sales Zaans Museum vacant. De lopende werkzaamheden werden waargenomen door de directeur en de afdelingen publiekszaken, bedrijfsvoering en het secretariaat. Begin juni werd freelancer Marije Kool ingevlogen t.b.v. de publiciteit rond de aankoop van 'De Voorzaan en de Westerhem' van Claude Monet.

De samenwerking beviel van beide kanten zo goed dat Marije Kool het Zaans Museum per 1 september 2015 is komen versterken als Hoofd Marketing & Sales. Als marketing- en communicatiespecialist is Kool ruim vijftien jaar werkzaam in de culturele sector. Vanuit een uitgebreid netwerk heeft ze gewerkt voor onder meer Nationale Opera & Ballet, Stedelijk Museum Alkmaar, Gemeente Amsterdam, Tropenmuseum, Het Scheepvaartmuseum, EYE Filmmuseum, Verzetsmuseum Amsterdam, Frans Hals Museum en diverse festivals. Gedurende de zomermaanden nam zij alvast wat werk, zoals deelname aan de Uitmarkt Amsterdam en het opzetten van een samenwerkingsverband met de NS, voor haar rekening.

Collectie

Inge Bosman is als vrijwilliger al jaren betrokken bij de textielcollectie van het Zaans Museum. Zij zorgt ervoor dat de voorwerpen beter worden opgeborgen. Tevens verzorgt zij rondleidingen in het depot over textiel. In het Jaarboek Kostuum 2015 van de Nederlandse Kostuumvereniging schreef ze een artikel over de mitaines in de collectie.

Oud-stagiaire Rie van Beek heeft in 2015 vanuit een werkervaringsplek een bijdrage geleverd aan de collectieregistratie en -fotografie. Vanaf 21 september verving Van Beek registrator Claire Hart De Ruyter tijdens haar zwangerschapsverlof. Leontien Peter helpt vanaf 1 oktober als vrijwilliger voor een dag per week mee op de afdeling collectie, als ondersteuning bij collectiewerkzaamheden in het depot. Net als in 2014 heeft Atse Kroes zijn vrijwilligerswerk als collectiefotograaf in 2015 voortgezet.

Publiekszaken en P&O

In verband met een professionaliseringsslag in 2016 is de functie van coördinator Publiekszaken aangepast, werd in september afscheid genomen van de medewerker P&O en eind december van de horeca-medewerker. Bij de afdeling Publiekszaken werden vanaf augustus contracten voor onbepaalde tijd niet meer verlengd.

Vrijwilligers

Het Zaans Museum biedt haar vrijwilligers een boeiende en levendige werkomgeving. Deze enthousiaste en betrokken groep mensen vormen een onmisbare schakel. Zij worden ingezet in de front office, op kantoor en in het museum. Bij grote ontvangsten en (kinder)activiteiten kan er een beroep worden gedaan op onze vrijwillige gastvrouwen. Ook ondersteunen zij bij het uitdelen van de audiotour, het informeren van museumbezoekers of andere werkzaamheden. In de bibliotheek komt wekelijks een vrijwilliger die de knipselkrant verzorgt. Zij houdt bij waar het Zaans Museum en het Czaar Peterhuisje in vermeld worden. Op kantoor is er hulp bij licht administratieve werkzaamheden. De Technische Dienst krijgt wekelijks ondersteuning door een vrijwilliger die hand- en spandiensten verricht. Ook dit jaar ging er veel aandacht uit naar het werven van nieuwe en vasthouden van de bestaande vrijwilligers. Hun inzet wordt zeer gewaardeerd. Eind 2015 waren er 17 personen op vrijwillige basis actief voor het Zaans Museum.

57

Bestuur Zaans Museum

Voorzitter: de heer mr. P.W. Middelhoven
projectontwikkelaar

Penningmeester: de heer ir. R. Woudt
voormalig directeur/eigenaar Mercuriusgroep Wormerveer

Bestuursleden: de heer mr. H. Pielkenrood
senior legal counsel ABN AMRO Bank

de heer ir. G. Teders
voormalig sectorhoofd stadsontwikkeling en openbare werken

Directie

Jan Hovers

Directeur

Secretariaat

Els Neeft

Telefoniste/administratief medewerkster

Yvonne Zwart

Telefoniste/administratief medewerkster

Personeelszaken

Irma Stam-Winnubst

Medewerker Personeelszaken (uit dienst 01-10-2015)

Afdeling Collectie

Hester Wandel

Hoofd/Conservator

Claire Hart de Ruyter

Registrator

Inge Commandeur

Collectiebeheerder

Rie van Beek

Registrator (vervanging zwangerschapsverlof)

Afdeling Presentatie en Educatie

Karen Tessel

Hoofd

Ellen van Veen

Conservator Educatie & Presentatie (uit dienst 01-07-2015)

Eva Rijs

Medewerker educatieve activiteiten

Maaïke Lintsen

Medewerker educatie en publieksparticipatie

Margo Aarsen

Museumdocent

Meta Lepelaar-Ruppert

Museumdocent

Afdeling PR Marketing en Communicatie

Marije Kool

Hoofd (vanaf 01-09-2015)

Daan van de Weijer

Medewerker Communicatie (uit dienst 01-04-2015)

Sares Marimuthu

Coördinator Sales en Reserveringen

José Betjes

Medewerker Sales

Afdeling Publiekszaken

Karin Borst

Coördinator Publiekszaken

Annie de Boer

Medewerker frontoffice

Anneke de Leeuw-Hollenberg

Publieksmedewerker

Annemijn Bouwman

Publieksmedewerker

Chris Holdener

Publieksmedewerker

Desirée Smit-de Waal

Publieksmedewerker

Els Kurvers

Publieksmedewerker

Eva de Bruijne

Publieksmedewerker

Femke de Vries

Publieksmedewerker

Femke Stevens

Publieksmedewerker

Gloria Velando Mango-Hemminga

Publieksmedewerker

Jacqueline Roovers

Publieksmedewerker

Jolanda de Vries-van Urk

Publieksmedewerker

Mandy Ploeger

Publieksmedewerker

Marieke Tervoort-Biesheuvel

Publieksmedewerker

Michel van Bavel

Publieksmedewerker

Miriam Blokker-Knopper

Publieksmedewerker

Nathalie Louter-de Groot

Publieksmedewerker

Noortje Molenaar

Publieksmedewerker

Paulien Bosman

Publieksmedewerker

Petra Dol-Verwaal

Publieksmedewerker

Roos Eggenhuizen

Publieksmedewerker

Sterre Vanhoutte

Publieksmedewerker

Wiepke Draisma

Publieksmedewerker

Choi Wen Wong

Medewerker Museumcafé (uit dienst 31-12-2015)

Afdeling Bedrijfsvoering en Financiën

Joke Terol-Schouten

Hoofd

Antonio Lopes

Technisch medewerker

Czaar Peterhuisje

Farida Guseynova

Conservator/Beheerder

Chengiz Zendedel

Publieksmedewerker

61

Huisvesting

In 2015 heeft vrijwilliger Atse Kroes een inventarisatie gedaan bij verschillende energieleveranciers en in kaart gebracht bij welke leverancier wij de komende 3 jaar het voordeligst en 100% groen een contract kunnen afsluiten.

Het onderhoud aan de panden heeft zich beperkt tot het normale onderhoud. Er is geen groot onderhoud uitgevoerd in 2015. In december is een inspectie aan het pand van het Zaanse Museum uitgevoerd door een extern bedrijf. Dit heeft geresulteerd in een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Na de 1e fase van het restauratieproject van het Czaar Peterhuisje in 2013 blijft het museum kampen met vochtproblemen. Om aan te kunnen sluiten in de 2e fase op het luchtkanaalsysteem is een deel niet in het beton gestort. Bij hoog grondwater dreigen de kanalen vol te lopen met water. Middels pompen wordt dit deels opgelost maar niet voldoende. In 2016 zal alsnog beton worden gestort in de techniek ruimte. Jaarlijks vindt een inspectie plaats, voor zowel het Czaar Peterhuisje als de beheerderswoning op Krimp 24, door de Monumentenwacht Noord-Holland.

Subsidies

De gemeente Zaanstad verstrekt een (exploitatie)subsidie aan het Zaanse Museum, zodat het museum haar basistaken kan uitvoeren. Het organiseren van tentoonstellingen vanuit de eigen exploitatie is niet mogelijk en hiervoor werft het museum extra gelden middels fondsenwerving bij fondsen, stichtingen en het bedrijfsleven. De eigen inkomsten van het Zaanse Museum bedragen 44% van de totale inkomsten.

Sponsors en Fondsen

Uit de opbrengst, via deelnemers die specifiek voor het Zaanse Museum meespelen in de BankGiroLoterij, ontving het Zaanse Museum vanaf mei 2015 een bijdrage. Met de Rabobank is een sponsorovereenkomst gesloten. Het Zaanse Museum zal voor de periode van 1 september 2013 t/m 1 september 2017 een vaste vergoeding ontvangen van €7.500 incl. BTW. Daarnaast ontvangt het Zaanse Museum een variabele vergoeding voor de periode van 1 september 2014 t/m 1 september 2018 van maximaal €2.500 incl. BTW.

Het Zaanse Museum heeft, een bescheiden aantal, van 3 bedrijfsvrienden. Sinds een aantal jaren ondersteunen AarhusKarlshamn B.V., Heijnis & Schipper B.V. en Orka Zaan B.V. het museum.

De fondsenwerving in 2015 is volledig gefocust geweest op de aankoop en de presentatie in de vaste opstelling van het schilderij Monet 'De Voorzaan en de Westerhem'.

Project Monet

Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar BankGiro Loterij
Aankoopfonds, haar Utrechtse Rembrandt Cirkel en haar
Claude Monet Fonds
Dr. M.J. van Toorn en L. Scholten Stichting
Honig-Laan Fonds
Ir. P.M. Duyvisfonds
Gemeente Zaanstad
VSBfonds
Koninklijke Ahold
BV Houthandel v.h. F.&G. Gras
Jacob Heijn Holding BV
BredenHofstichting
Rabobank Zaanstreek

Zaans Museum

Exploitatie subsidie Gemeente Zaanstad
Vrienden van het Zaanse Museum & Verkade Paviljoen
Opbrengst spelers BankGiroLoterij

Bedrijfsvrienden

AarhusKarlshamn BV
Heijnis & Schipper BV
Orka Zaan BV

BALANS PER 31 DECEMBER
(NA VOORGESTELDE BESTEMMING EXPLOITATIESALDO)

	€ 2015	€ 2014		€ 2015	€ 2014
VASTE ACTIVA			PASSIEF		
MATERIËLE VASTE ACTIVA	27.757	31.991	KAPITAAL	130.130	39.405
VLOTTENDE ACTIVA			VOORZIENINGEN	276.889	259.691
VOORRADEN	33.927	33.723	KORTLOPENDE SCHULDEN	227.330	170.024
VORDERINGEN	195.078	307.282			
LIQUIDE MIDDELEN	377.587	96.124			
TOTAAL	634.349	469.120	TOTAAL	634.349	469.120

EXPLOITATIEREKENING

	€ 2015 BEGROOT	€ 2015 WERKELIJK	€ 2014 WERKELIJK
BATEN	1.564.364	1.565.425	1.513.779
LASTEN			
ZAANS MUSEUM	1.437.409	1.366.935	1.380.398
PROJECTRESULTAAT		-67	60.908
GZAAR PETERHUISJE	89.000	74.768	77.107
KUIPERIJ	37.955	33.064	29.512
SOM DER LASTEN	1.564.364	1.474.700	1.547.925
EXPLOITATIESALDO	0	90.725	-34.146

RESULTAATBESTEMMING

BESTEMMINGSRESERVE	70.000	-56.224
VERVANGINGSRESERVE HERINRICHTING	15.967	
ALGEMENE RESERVE	4.758	22.078
TOTAAL	90.725	-34.146

Colofon

© Zaans Museum, juli 2016

Tekst

Jan Hovers
Hester Wandel
Karen Tessel
Farida Guseynova
Joke Terol
Marije Kool

Ontwerp

Ingeborg Scheffers, www.ingeborgscheffers.nl

Huisstijl

Studio Berry Slok, www.studioberryslok.nl

Foto's

Mike Bink
Bart Homburg
Arthur van Beveren
Atse Kroes
Yvonne Zwart

Zaans Museum Zaans Schans

Zaans Museum | Czaar Peterhuisje

Schansend 7
1509 AW Zaandam
The Netherlands
T +31 (0)75 681 00 00
www.zaansmuseum.nl

